

ULLENSAKER
KOMMUNE

Ullensaker i tall 2022

Et faktagrunnlag om befolkning og levekår

31.08.2022

Foto: Sara Marie Vollset / Ullensaker kommune

Innledning

Ullensaker i tall er et faktagrunnlag som presenterer sentrale tall om befolkningsutvikling, næring og sysselsetting, helse, oppvekst og levekår i Ullensaker. Formålet med faktagrunnlaget er å gi et kunnskapsbasert underlag for kommunens arbeid, prioriteringer og videre satsinger. Dokumentet bidrar i tillegg til å ivareta kommunens ansvar for å ha oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, gitt gjennom [Folkehelseloven §5](#).

Faktagrunnlaget har et samfunnsperspektiv. Tallene som presenteres belyser faktorer som har betydning for en bærekraftig samfunnsutvikling innen kommunens satsningsområder. Bærekraft handler om at de valgene vi tar skal være forsvarlige med tanke på fremtiden. Vi skal ta valg som er økonomisk fornuftige, i størst mulig grad gagnar miljø og natur, og som bidrar til at folk får det bedre.

Tallene som presenteres er overordnede tall om samfunnet i Ullensaker. Forventet befolkningsvekst har betydning for kommunens planlegging, og presenteres inngående i dette faktagrunnlaget. I tillegg vises status og utvikling for en rekke levekårsfaktorer. Konsekvenser og årsaksforhold er ikke drøftet i dette dokumentet.

Ullensaker i tall 2021 var preget av at kommunen stod midt i håndteringen av koronapandemien og dens konsekvenser. I 2022 har utviklingen vært positiv, og koronapandemien preger ikke lenger samfunnet i like stor grad. De langsiktige konsekvensene av koronapandemien vet vi foreløpig lite om. Det er derfor viktig å fortsatt følge med på utviklingen i befolkningen, oppvekstmiljø, helsetilstand og levekår, samt arbeids- og næringsliv. Denne våren har vi fått nyttige tall fra Ungdataundersøkelsen og Folkehelseundersøkelsen i Viken. Fokus i denne utgaven av Ullensaker i tall har derfor i større grad vært å formidle resultater fra disse undersøkelsene.

Innhold

Innledning.....	2
Datagrunnlag og kilder	5
Befolkningsutvikling og befolknings sammensetningen i Ullensaker	7
Befolkning og endringer	7
Alderssammensetningen.....	7
Innvandrere og norskfødte med innvandrerbakgrunn	8
Befolkningsframskrivinger.....	9
Om befolkningsframskrivingene	9
Fortsatt vekst i Ullensaker	9
Utvikling barn og eldre	10
Geografisk fordeling av befolkningsveksten	12
Boliger	13
Boligtypefordeling	13
Eie/leie.....	13
Kommunale boliger	14
Flere bor trangt	14
Næring og sysselsetting.....	15
Utviklingen i antall sysselsatte	15
Utviklingen i arbeidsledighet.....	17
Sysselsattes utdanningsbakgrunn	18
Oppvekst og levekår	20
Husholdningssammensetning	20
Barn av eneforsørgere.....	20
Barn i lavinntektsfamilier	20
Sosialhjelpsmottakere	21
Personer med nedsatt arbeidsevne og mottakere av uføretrygd.....	22
Foreldrenes utdanningsnivå.....	22
Unge utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak (NEET)	23
Livskvalitet.....	24
Sosial støtte	24
Ensomhet.....	25
Mobbing og trakassering.....	26
Prestasjonspress.....	26
Helse.....	27
Egenvurdert helse	27
Psykisk helse	27
Muskel og skjelettplager	28
Hjerte og karsykdommer.....	29

Helserelatert atferd.....	30
Skjermtid og stillesitting.....	30
Trening og fysisk aktivitet.....	30
Rusmidler og tobakk.....	30
Nærmiljø.....	32
Trivsel og trygghet i lokalmiljøet.....	32
Tilbudet i nærmiljøet.....	32
Organisert fritid.....	34
Støy.....	35

Datagrunnlag og kilder

Ungdata 2022 og Folkehelseundersøkelsen i Viken 2021 er viktige kilder i denne utgaven av Ullensaker i tall. I tillegg til tall fra disse undersøkelsene, baseres Ullensaker i tall i stor grad på offisiell statistikk fra Statistisk sentralbyrå (SSB) og Folkehelseinstituttet (FHI). SSB henter sine data fra mer enn 100 registre og en rekke spørreundersøkelser, i tillegg til at de henter informasjon direkte fra datasystemene til næringsliv og kommuner.

Ullensaker kommune lager egne befolkningsframskrivninger som skal legges til grunn for kommunens planlegging. Framskrivningene lages ved hjelp av modellverktøyet Kompas, og presenteres i et eget kapittel.

I de neste avsnittene presenteres noe av datagrunnlaget litt mer inngående.

Folkehelseprofil og oppvekstprofil

Folkehelseinstituttet publiserer årlig en folkehelseprofil og en oppvekstprofil for hver kommune. Disse inneholder statistikk og vurdering innen ulike temaområder som befolkning, oppvekst og levekår, nærmiljø og helsetilstand. Profilene inneholder et folkehelsebarometer/oppvekstbarometer som viser nøkkeltall for rundt 30 statistikkemner, såkalte indikatorer. Kommunen blir her sammenliknet med landet som helhet, og får en rød, grønn eller gul prikk for hver indikator. Rød prikk betyr at kommunen ligger dårligere an enn landet som helhet på den indikatoren, og det er et signal om at dette temaet bør undersøkes nærmere. Samtidig kan en grønn eller gul prikk også skjule en utfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke alltid representerer et ønsket nivå.

Folkehelse- og oppvekstprofilen er koblet til Kommunehelsa statistikkbank, der man kan se hvordan utviklingen har vært over tid og hvordan fenomenet varierer mellom ulike aldersgrupper blant annet. Ullensaker i tall presenterer status og utvikling for utvalgte indikatorer fra kommunens folkehelseprofil og oppvekstprofil for 2022.

Ungdata 2022

Ungdata er en barne- og ungdomsundersøkelse der skoleelever over hele landet svarer på spørsmål om hvordan de har det, og hva de driver med på fritiden. Undersøkelsene er tilpasset barn og ungdom på 5.-7.-trinn, ungdomsskolen og videregående skole. Det blir spurt om foreldre, venner, skole, lokalmiljø, fritidsaktiviteter, helse og trivsel. På ungdomstrinnet og i videregående skole er det også spørsmål om rusmiddelbruk, seksualitet, risikoatferd og vold.

Ungdata har blitt gjennomført fire ganger tidligere i Ullensaker kommune (2011, 2013, 2017 og 2019). Undersøkelsen har da blitt gjennomført på ungdomsskolen og videregående. Årets undersøkelse er den første som er gjennomført på 5.-7. trinn og kalles Ungdata junior.

Ungdata 2022 ble besvart av 1 469 elever (85 prosent) på 5.-7. trinn og 1 279 elever (83 prosent) på 8.-10. trinn i Ullensaker. Svarprosenten på videregående var på 58 prosent, det vil si 828 elever.

Resultatene fra Ungdata gir et bilde av hvordan barn og unge i Ullensaker har det. Ettersom undersøkelsen har blitt gjennomført flere ganger, er det mulig å analysere variasjoner og trender over tid. Et utvalg resultater fra Ungdata 2022 er presentert tematisk i dette faktagrunnlaget.

Folkehelseundersøkelsen i Viken

Folkehelseundersøkelsen i Viken ble gjennomført i november 2021. Resultatene fra undersøkelsen viser hvordan befolkningen i Viken opplever egen helse, trivsel og livskvalitet i nærmiljøet der de bor. Det var 250 000 innbyggere over 18 år, fra alle Vikens 51 kommuner, som ble spurt. Av disse svarte 108 738 innbyggere på undersøkelsen. Dette gir en svarprosent på rundt 40. I Gardermoreregionen var det 10 580 av innbyggerne som svarte, og i Ullensaker svarte 3 189 innbyggere på undersøkelsen.

Resultatene fra Folkehelseundersøkelsen gir ny og unik lokal kunnskap om hvordan innbyggerne selv opplever egen livskvalitet, trivsel og helse. Dette er nyttig for planlegging og utvikling av gode lokalsamfunn, tjenester og tiltak for befolkningen. Et utvalg resultater fra Folkehelseundersøkelsen i Viken 2021 er presentert tematisk i dette faktagrunnlaget.

Kilder til statistikk:

- [Statistisk sentralbyrå \(Statistikkbanken\)](#)
- [Ungdata](#) (NOVA, OsloMet)
- [Folkehelseundersøkelsen i Viken 2021](#) (Viken fylkeskommune og FHI)
- [Folkehelseprofil for Ullensaker](#) (FHI)
- [Oppvekstprofil for Ullensaker](#) (FHI)
- [Kommunehelsa statistikkbank](#) (FHI)
- [NAV Øst-Viken > Pressemeldinger](#)
- [NAV.no > Statistikk](#)
- Modellverktøyet Kompas
- Kunnskap fra kommunale tjenester

Andre kilder til informasjon:

- Barstad, A (2021). [Blir vi stadig mer ensomme?](#) SSB ANALYSE 2021/08.
- Bakken, A. (2021). [Ungdata 2021. Nasjonale resultater.](#) NOVA Rapport 8/21. Oslo: NOVA, OsloMet.

Befolkningsutvikling og befolknings sammensetningen i Ullensaker

Dette kapitlet tar for seg befolkningsutviklingen de siste årene og ser på befolknings sammensetningen i Ullensaker slik den er nå.

Befolkning og endringer

De siste par årene har vært spesielle på grunn av koronapandemien, og usikkerheten har vært stor rundt hvordan det ville innvirke på befolkningsveksten. Befolkningsveksten i 2021 var høyere enn i 2020, men lavere enn årene 2017 til 2019. Det har allikevel vært sterk vekst i Ullensaker.

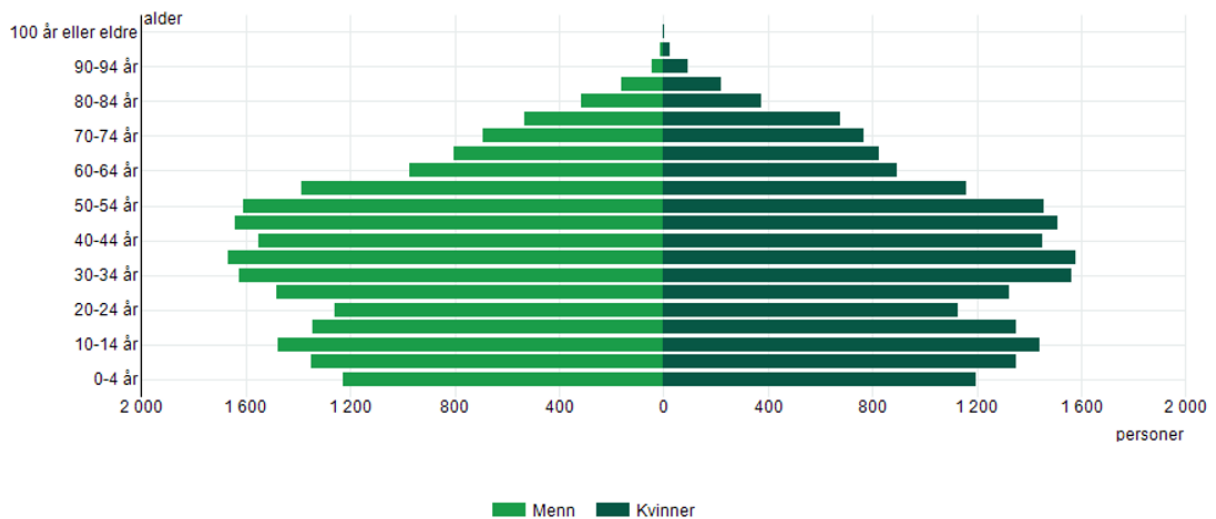
Ved inngangen til 2022 var det 41 565 folkeregistrerte innbyggere i Ullensaker kommune. Sommeren 2022 passerer kommunen 42 000 innbyggere.

Tabell 1 – Befolkning og endringer i Ullensaker. Kilde: SSB

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Befolkning 1. januar	31 044	31 743	32 438	33 310	34 189	35 102	36 576	38 234	39 625	40 459	41 565
Fødte	421	413	387	388	385	410	416	432	412	442	..
Døde	194	193	165	201	196	189	205	249	241	276	..
Fødselsoverskudd	227	220	222	187	189	221	211	183	171	166	..
Innflyttinger	2 708	2 966	2 988	3 103	3 209	3 672	4 017	3 854	3 682	4 137	..
Utflyttinger	2 247	2 491	2 337	2 411	2 478	2 416	2 571	2 654	3 015	3 202	..
Nettoinnflytting	461	475	651	692	731	1 256	1 446	1 200	667	935	..
Folketilvekst	699	695	872	879	913	1 474	1 658	1 391	834	1 106	..
Folkevekst i %	2,3	2,2	2,7	2,6	2,7	4,2	4,5	3,6	2,1	2,7	..

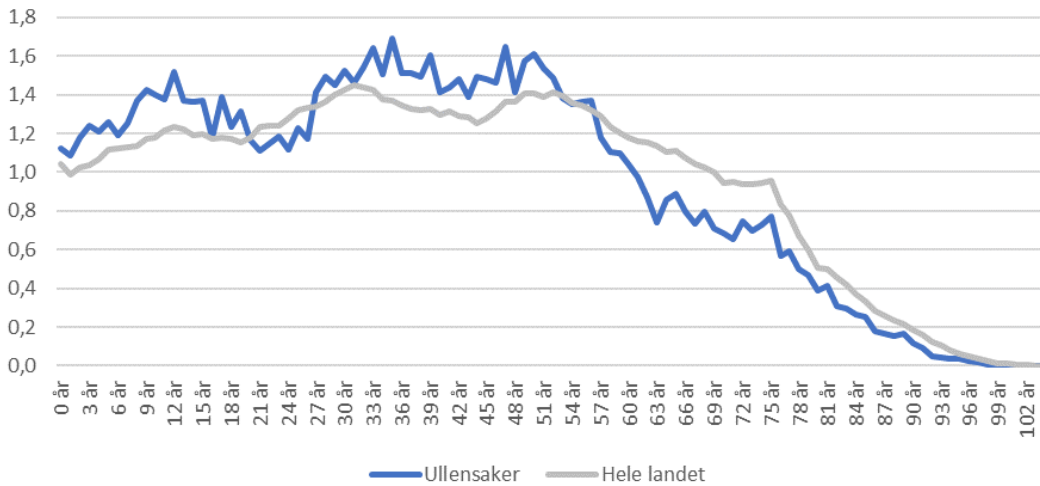
Alders sammensetningen

Befolkningspyramiden under viser alders sammensetningen i Ullensaker ved inngangen til 2022.

Figur 1 – Befolkningspyramide for Ullensaker 2022. Kilde: SSB

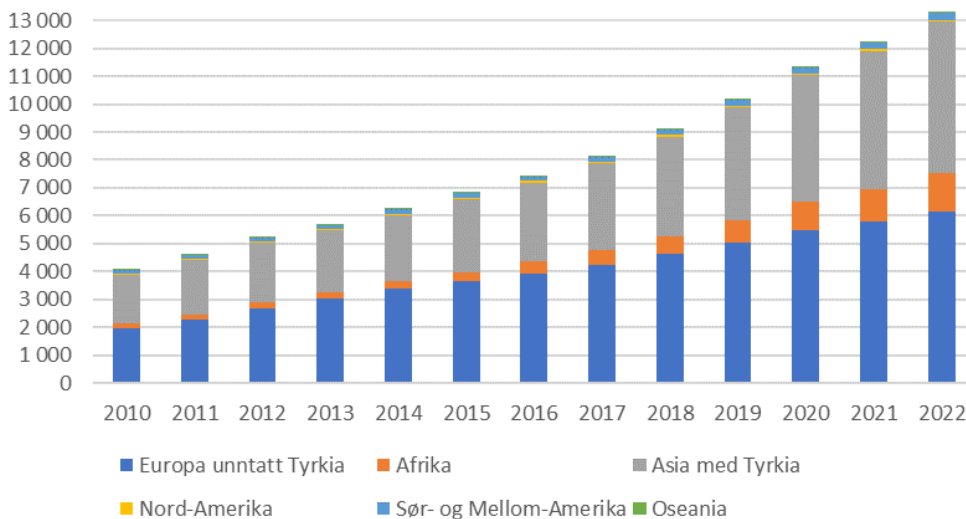
Ullensaker har en ung befolkning. Figur 2 viser andelsvis alders sammensetning i Ullensaker sammenlignet med hele landet. Den viser at Ullensaker har en større andel av befolkningen som er barn og unge, samt voksne i alderen 30-60 år, og tilsvarende mindre andel over 60 år enn landet.

Figur 2 – Alderssammensetning Ullensaker og Norge, andeler 2022. Kilde: SSB

Innvandrere og norskfødte med innvandrerbakgrunn

Andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerbakgrunn øker i Ullensaker, og utgjorde 31,9 prosent av befolkningen ved inngangen til 2022. Av disse er det flest fra Europa (utenom Tyrkia) med i underkant av 6 149 personer, samt Asia (med Tyrkia) med 5 394 personer.

Figur 3 – Innvandrere og norskfødte med innvandrerbakgrunn i Ullensaker. Kilde: SSB (statistikkbanken tabell 07108)

Befolkningsframskrivinger

Ullensaker kommune lager egne befolkningsframskrivinger ved hjelp av modellverktøyet Kompas. Framskrivningene¹ gir et anslag for hvor mange mennesker det kan komme til å bo i Ullensaker i årene som kommer, gitt en rekke forutsetninger. Tallene fordeles på aldersgrupper og skolekretser.

Om befolkningsframskrivingene

Befolkningsframskrivinger er per definisjon usikre. Generelt kan man si at usikkerheten øker jo lengre ut i tid, og jo mindre område man framskriver. En framskriving bygger på detaljert statistikk for Ullensaker kommune (historien) i tillegg til noen forutsetninger om fremtiden (blant annet fruktbarhet, dødelighet, flytting, boligbygging og personer per bolig). Den vil framskrive dagens trender og vil ikke kunne forutsi framtidige trendbrudd eller uventede hendelser utover det som ligger i forutsetningene.

Boligbygging påvirker flyttingen og hvor i kommunen veksten kommer. Derfor lages det et boligbyggeanslag som grunnlag for befolkningsframskrivingene. I tillegg til type bolig, er det anslag for hvor, når og hvor mange boliger det kan bli bygget i årene som kommer. Anslaget er utarbeidet på bakgrunn av en gjennomgang av igangsettingstillatelser, reguleringsplaner, kontakt med utbyggere m.m. I Ullensaker er det mange ferdig regulerte områder med potensiale for svært mange boliger, som i teorien kan komme når som helst. I tillegg er det mange områder under regulering. Med et så stort boligpotensial som man har i Ullensaker er det svært vanskelig å forutse akkurat hvor, når og hvor mange boliger det vil bli bygget fremover. Etter to år med koronapandemi er det nå krigen i Ukraina som preger avisoverskriftene. Ifølge Boligprodusentenes forening er det for tiden stor usikkerhet i entreprenørmarkedet, på grunn av sterk prisvekst på byggevarer og energi, samt leveringsproblemer. Dette påvirker salg og igangsetting av nye boliger og kan føre til utsetting og kansellering av prosjekter. Dette kan med andre ord også påvirke boligbyggingen i Ullensaker fremover.

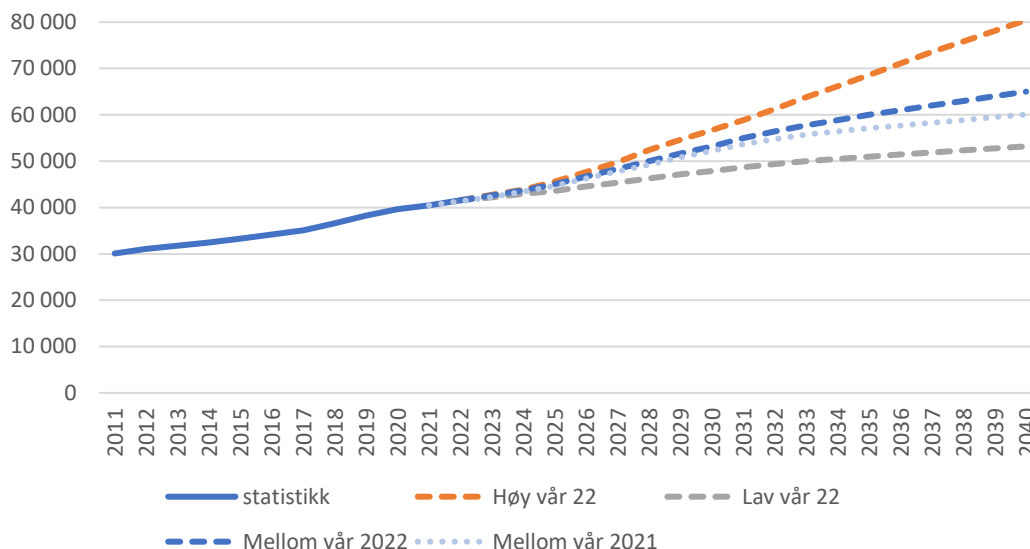
I år som i fjor er det laget befolkningsframskrivinger for Ullensaker i tre alternativer. Et mellomalternativ, i tillegg til et høyt og et lavt alternativ. Det er mellomalternativet som er hovedalternativet, og det som legges til grunn for kommunens planlegging. Forskjellene mellom de tre alternativene ligger i forutsetningen om boligbygging og flytting. I det høye alternativet er alle kjente boligprosjekter lagt inn. Forutsetningen om nettoinnflytting følger av dette og er tilsvarende høy. De øvrige forutsetningene er som i mellomalternativet. I det lave alternativet er boliganslaget fra mellomalternativet nedskalert med 50 prosent. Nettoflyttingen er også nedjustert som følge av et lavere boligtilbud. De øvrige forutsetningene er som i mellomalternativet.

Befolkningsframskrivingene er ingen fasit på hvordan fremtiden blir, for det er mange ting som spiller inn. Det er allikevel et nyttig verktøy når man skal planlegge for fremtiden. Samtidig gjør usikkerheten at man bør bruke tallene med varsomhet.

Fortsatt vekst i Ullensaker

Det forventes fortsatt en betydelig befolkningsvekst i Ullensaker, vist i figur 4. Gitt forutsetningene i hovedalternativet av befolkningsframskrivingen vil man få en befolkning på om lag 65 000 i 2040. Det er litt høyere enn anslaget i fjorårets framskriving da mellomalternativets anslag var 60 000. Høyalternativet i årets framskriving gir en befolkning på om lag 80 500 i 2040 og lavalternativet drøye 53 000.

¹ Begrepene framskriving og prognose brukes ofte om hverandre, men har litt ulik betydning. Framskrivning brukes om enhver beregning av framtidig folkemengde basert på gitte forutsetninger, mens en prognose er den mest sannsynlige utviklingen av befolkningen. En prognose er en framskriving, men en framskriving er ikke nødvendigvis en prognose. Gitt usikkerheten i befolkningsframskrivingene, vurderes det til at begrepet framskriving er mer riktig enn prognose.

Figur 4 – Befolningsframskriving for Ullensaker våren 2022. Kilde: SSB/Kompas

Tabell 2 viser befolkningen i Ullensaker fordelt på alder. Tallene for 2021 og 2022 er statistikk fra SSB, dvs. hvordan det faktisk var, mens tallene fra og med 2023 er kommunens framskrivninger. Alle tallene er per 1.januar.

Tabell 2 – Befolkningen i Ullensaker etter alder – statistikk og framskrevet våren 2022, mellomalternativet. Kilde: SSB og Kompas

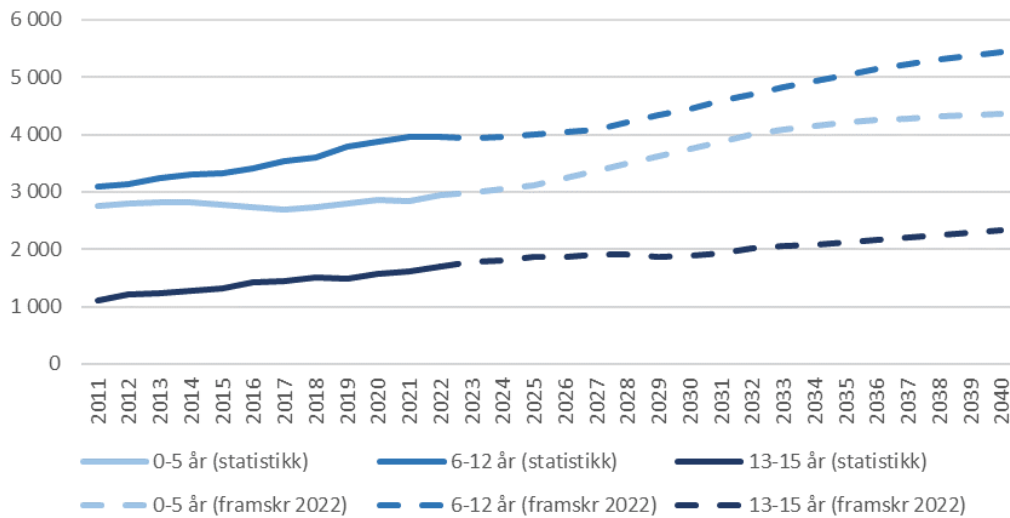
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2030	2040
I alt	40 459	41 565	42 580	43 700	45 026	46 662	53 156	65 003
0 år	418	468	471	483	498	519	608	690
1-2 år	955	942	962	1 004	1 027	1 067	1 240	1 431
3-5 år	1 468	1 543	1 556	1 567	1 595	1 644	1 895	2 241
6-12 år	3 960	3 964	3 931	3 953	3 996	4 037	4 442	5 446
13-15 år	1 604	1 707	1 786	1 814	1 858	1 864	1 891	2 333
16-18 år	1 604	1 580	1 654	1 674	1 771	1 861	2 006	2 274
19-44 år	14 736	15 177	15 529	16 030	16 540	17 316	20 066	23 011
45-66 år	10 941	11 329	11 659	11 934	12 298	12 748	14 419	17 840
67-79 år	3 536	3 597	3 691	3 816	3 903	3 972	4 433	6 609
80-89 år	1 054	1 076	1 134	1 210	1 316	1 404	1 864	2 443
90+ år	183	182	207	216	223	229	293	686

Utvikling barn og eldre

Barnebefolkningen påvirkes særlig av utviklingen i fruktbarheten² i tillegg til flytting. Fruktbarheten varierer naturlig over tid, og lenge har den vært synkende i Norge. Årsaken til den negative trenden er noe uklart, men en av grunnene er at kvinner har utsatt det å få barn. I 2021 økte fruktbarheten i Norge for første gang siden 2009, men i første kvartal i år sank fruktbarheten igjen. Hva som blir videre utvikling, om fruktbarhetsøkningen i 2021 var et blaff eller starten på en ny trend, er foreløpig usikkert. Det framtidige fruktbarhetsnivået i framskrivningen er derfor lagt til dagens nivå.

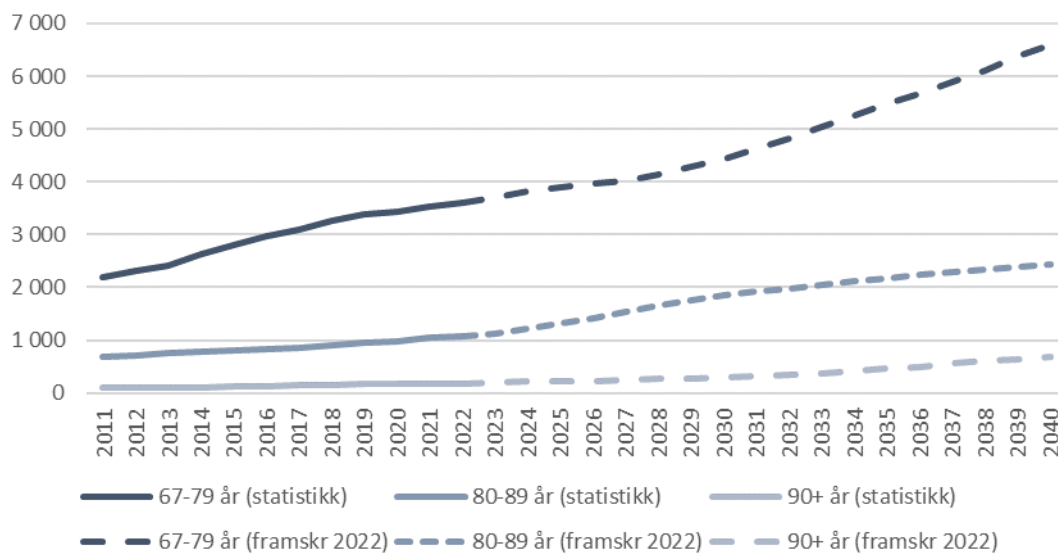
² I Kompas bruker man SFT – «samlet fruktbarhetstall» for å angi nivået på fruktbarheten. Samlet fruktbarhetstall beskriver gjennomsnittlig antall barn hver kvinne vil føde i hele kvinnens fødedyktige alder (15-49 år), under forutsetning av at fruktbarhetsmønsteret vedvarer og dødsfall ikke forekommer.

Figuren under viser faktisk utvikling i antall barn i Ullensaker til og med 2022 og framskrevet anslag for utviklingen i årene som kommer gitt forutsetningene. I Ullensaker er det framskrevet en liten nedgang i antall barn i aldersgruppen 6-12 år det nærmeste året. Det kan isolert sett se rart ut, etter mange år med vekst. Dette er imidlertid en naturlig konsekvens av den lille nedgangen i aldersgruppen 0-5 år rundt 2015 til 2017, som vises i figuren. På sikt forventes fortsatt vekst i antall barn i skolealder.

Figur 5 – Utvikling barn – statistikk og framskrivning, mellomalternativet våren 2022. Kilde: SSB/Kompas

Det har vært mye snakk om eldrebølgen i Norge. Levealderen øker og etter hvert vil de store etterkrigskullene bli gamle. I årene som kommer forventes det en økning i antall eldre, også i Ullensaker. Figuren under viser forventet vekst i eldrebefolkningen gitt forutsetningene.

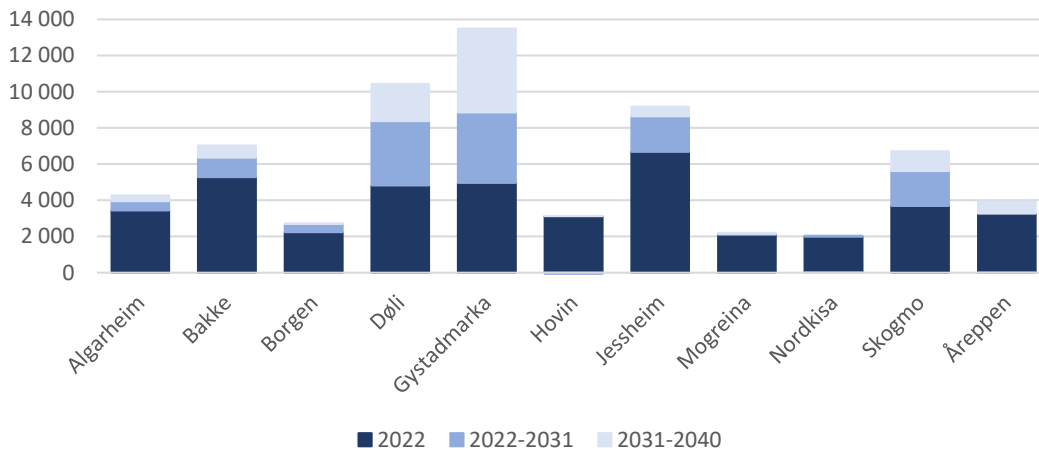

Figur 6 – Utvikling eldre – statistikk og framskrivning, mellomalternativet våren 2022. Kilde: SSB/Kompas

Geografisk fordeling av befolkningsveksten

Framskrivningen våren 2021 er laget for skolekretsene³ for skoleåret 2022/23. Som figuren under viser, forventes det mest vekst i Jessheimområdet, selv om utbyggingstakten er usikker. I årets framskrivning er det lagt til grunn noe mer boligbygging enn i fjorårets framskrivning. Dette gir utslag i en noe sterkere vekst, særlig mot slutten av framskrivingsperioden.

At det forventes størst vekst på Jessheim er i tråd med kommuneplanen, som legger opp til at 75 prosent av boligveksten i Ullensaker skal komme i der.

Figur 7 – Befolkningsframskrivning (alle aldersgrupper) etter skolekretser i Ullensaker, mellomalternativet våren 2022. Kilde: SSB/Kompas

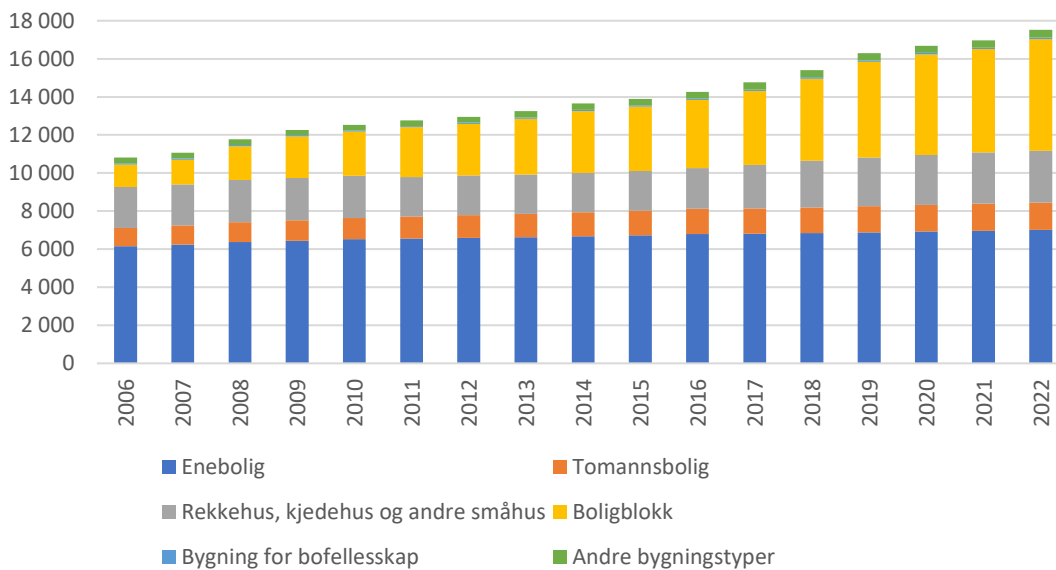
³ De nye skolekretsene følger ikke grunnkretser alle steder. Der kretsene avviker fra grunnkretsens grenser er det brukt skjønn for fordeling. Grunnkretser er den geografiske enheten som dataene fra SSB leveres på.

Boliger

Hvordan folk bor endrer seg i takt med hvordan samfunnet endrer seg. Dette kapittelet omhandler boligtypefordelingen i Ullensaker, fordeling mellom eie- og leie, kommunale boliger og trangboddhet.

Boligtypefordeling

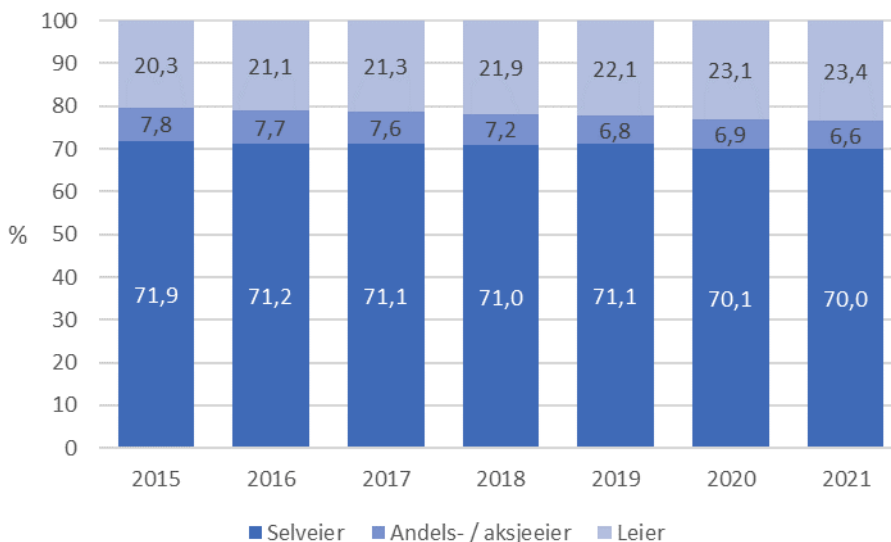
Det er fremdeles flest eneboliger i Ullensaker, men det blir stadig flere leiligheter i boligblokker. Ved inngangen til 2022 var det totalt 17 518 boliger i Ullensaker. Av disse var i 7 004 eneboliger og 5 880 leiligheter i boligblokker. Videre var det 2 717 boliger i småhus (rekkehus, kjedehus etc.), 1 443 boliger i tomannsbolig, 397 boliger i andre bygningstyper og 77 boliger i bygninger for bofellesskap.

Figur 8 – Antall boliger i Ullensaker etter boligtype. Kilde: SSB (statistikkbanken tabell 06265)

Eie/leie

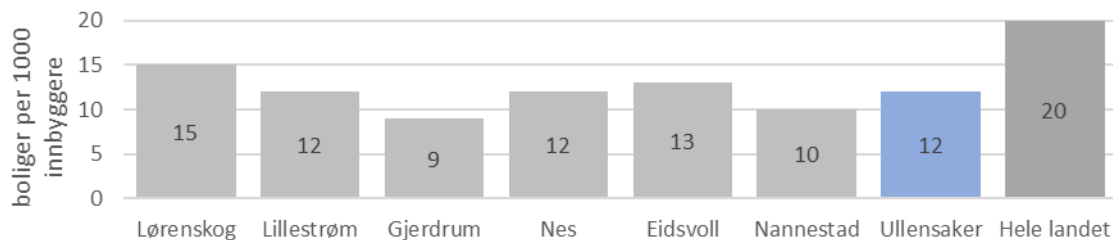
SSB har statistikk som viser hvorvidt husholdningene eier eller leier sin bolig. Den viser at det siden 2015 har vært en svak økning i andelen som leier sin bolig i Ullensaker.

Figur 9 – Husholdninger etter boligens eierstatus. Kilde: SSB (statistikkbanken tabell 11084)

Kommunale boliger

Det var 518 kommunalt disponerte boliger i Ullensaker ved inngangen til 2022, dvs. at det var 12 kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere. Tilsvarende tall for landet som helhet er 20, men som figuren under viser, varierer dette i kommunene.

Figur 10 – Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere, per 31.12.2021. Kilde: SSB (statistikkbanken tabell 12008)

Flere bor trangt

Andelen leiligheter øker i Ullensaker. Da er det naturlig at også andelen som bor trangt⁴ øker. Det viser også statistikken fra SSB. I 2021 var det 6,4 prosent av husholdningene i Ullensaker som bodde trangt, en økning fra 5,3 prosent i 2015. Andelen som bor trangt i Ullensaker er nå på samme nivå som for landet som helhet.

Økende trangboddhet i befolkningen stiller større krav til gode møteplasser i nærmiljøet. Dette er spesielt viktig for barn og unge, som i stor grad oppholder seg i sitt nærmiljø. For ungdom kan det være spesielt viktig med trygge arenaer for å treffe venner utenfor hjemmet, dersom det ikke er plass til å ta med venner hjem.

⁴ Definisjon fra SSB: Husholdninger regnes som trangbodd dersom: 1. Antall rom i boligen er mindre enn antall personer eller én person bor på ett rom, og 2. Antall kvadratmeter (p-areal) er under 25 kvm per person. I tilfeller hvor det mangler opplysninger om antall rom eller p-areal, vil husholdninger regnes som trangbodd dersom en av de to betingelsene er oppfylt.

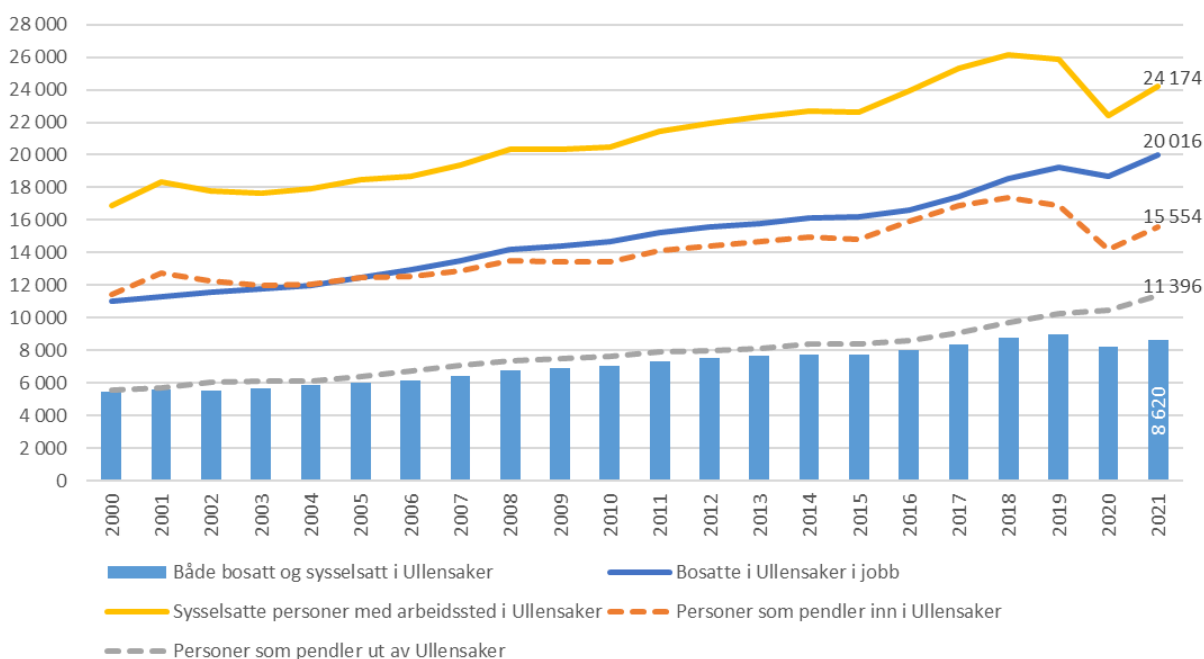
Næring og sysselsetting

Ullensaker har et konkurransefortrinn i å være et nasjonalt og internasjonalt knutepunkt, men ensidig næringsstruktur gjør kommunen sårbar for konjunkturedringer og andre hendelser som påvirker flytrafikken.

Utviklingen i antall sysselsatte

Statistikken for antall sysselsatte viser tydelig hvordan koronapandemien og smittetiltakene har preget Ullensaker de siste par årene. Gjennom pendlerstatistikken ser man også hvordan Ullensaker er en del av en større bo- og arbeidsmarkedsregion.

Figur 11 viser utviklingen i pendlerstrømmene og i antall sysselsatte med bosted og med arbeidssted i Ullensaker. De blå søylene viser antall personer som både bor og jobber i Ullensaker, og utgjorde 8 620 personer i fjerde kvartal i 2021. Ullensaker var sterkt rammet av smittevernstiltakene under koronapandemien. Dette rammet mange arbeidsplasser i kommunen. Det ser man på den gule linjen, som viser en markant nedgang i antall sysselsatte med arbeidssted i Ullensaker fra 2019 til 2020. Den blå linjen viser de sysselsatte med bosted i Ullensaker, dvs. innbyggere i Ullensaker som er i jobb. Blant disse var det også en nedgang, men ikke fullt så sterk som i kurven for de med arbeidssted i Ullensaker. Årsaken til det er pendlingen, her vist med de stiplede linjene. Utpendlingen fortsatte den økende trenden også i 2020 og 2021.

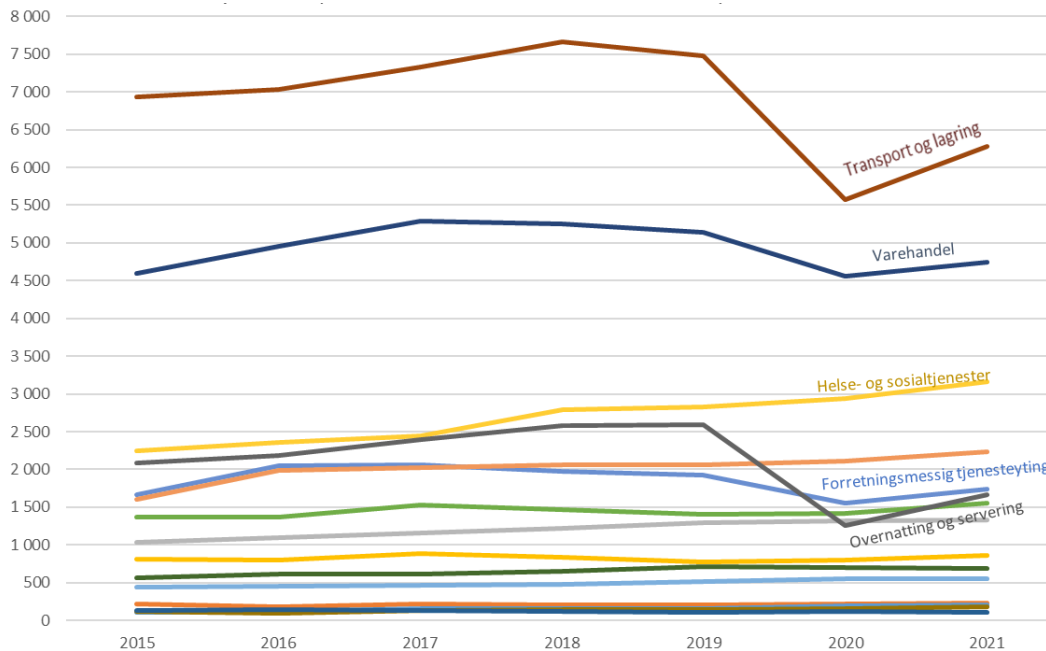
Figur 11 – Antall sysselsatte i Ullensaker per 4.kvartal (aldersgruppen 20-66 år). Kilde: SSB (statistikkbanken tabell 11616)

Restriksjoner på reising, og stengte butikker og serveringssteder, har rammet næringslivet i Ullensaker hardt under pandemien. De to neste figurene viser utviklingen i antall sysselsatte personer fordelt på næring og hvorvidt de arbeider eller bor i Ullensaker.

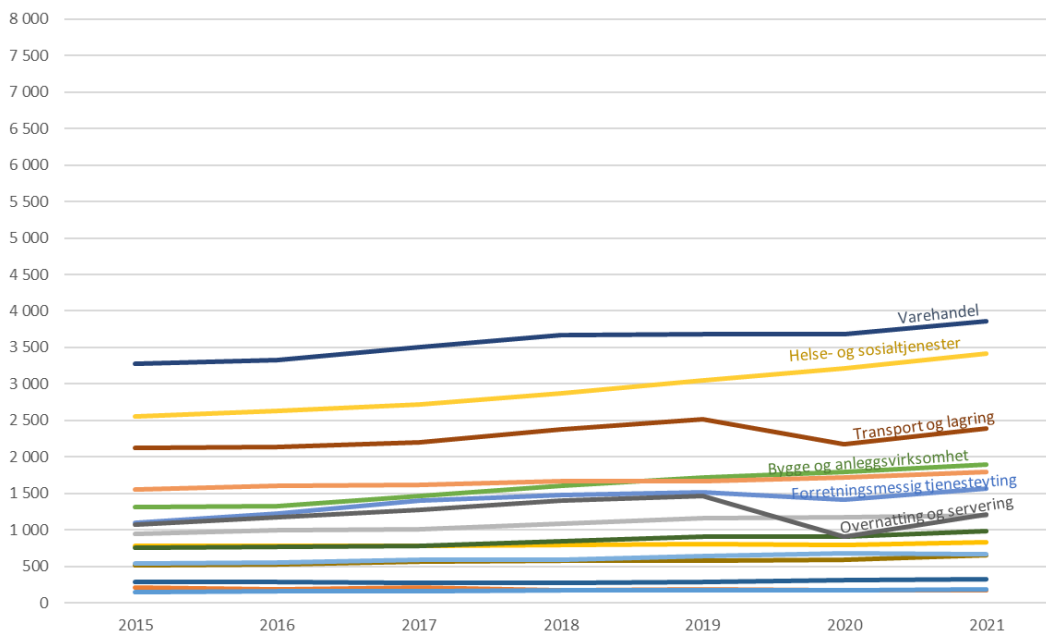
Figur 12 viser sysselsatte som har Ullensaker som arbeidssted, dvs. at de arbeider i Ullensaker, men kan bo enten i Ullensaker eller andre kommuner. Figur 13 viser sysselsatte som er bosatt i Ullensaker, dvs. at de kan ha arbeidssted i Ullensaker eller pendle ut av kommunen.

Figurene viser at det er *Transport og lagring* (6 275 sysselsatte i 2021) som er næringene som har flest sysselsatte med arbeidssted i Ullensaker, fulgt av *Varehandelen*⁵ (4 744 sysselsatte) og *Helse- og sosialtjenester* (3 163 sysselsatte). Disse tre næringskategoriene er også størst blant de med de med bosted i Ullensaker, men i en litt annen rekkefølge. Da er det flest sysselsatte innen *Varehandel* (3 862 sysselsatte), fulgt av *Helse og sosialtjenester* (3 415 sysselsatte) og *Transport og lagring* (2 388 sysselsatte).

Figur 12 – Sysselsatte personer med arbeidssted i Ullensaker per 4. kvartal etter næring.
Kilde: SSB (statistikkbanken tabell 07984)

Figur 13 – Sysselsatte personer bosatt i Ullensaker per 4. kvartal etter næring.
Kilde: SSB (statistikkbanken tabell 07984)

⁵ Varehandel omfatter også reparasjon av motorvognner

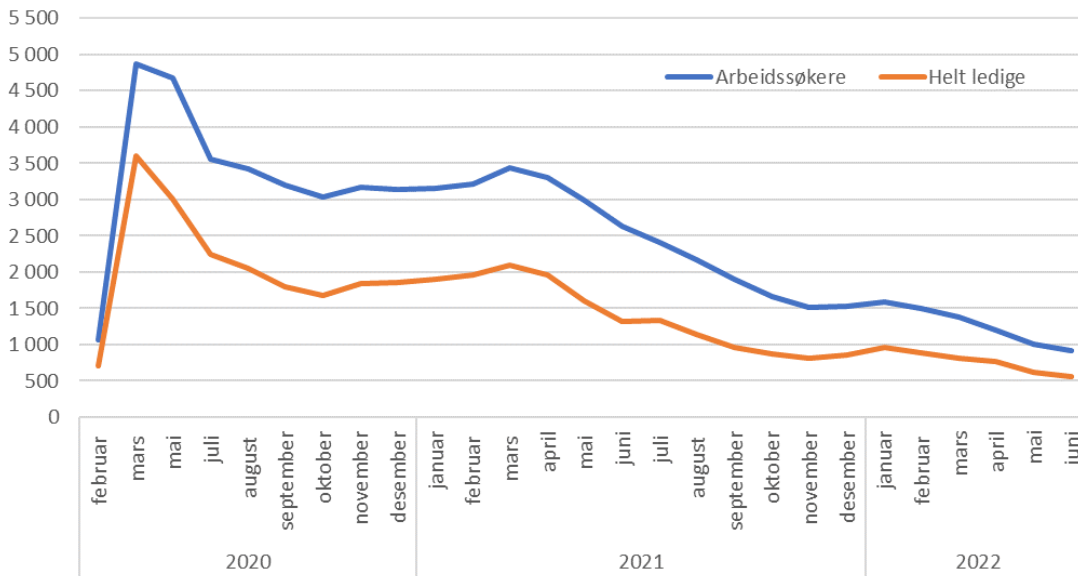
Utviklingen i arbeidsledighet

I 2022 har det vært en positiv trend med stadig færre arbeidsledige, og per juni 2022 er arbeidsledigheten i Ullensaker nede i 2,5 prosent. Til sammenligning er arbeidsledigheten på 3,5 prosent i Øst-Viken og 2,9 prosent på landsbasis.

Tabell 3 – Hovedtall arbeidsledige og arbeidssøkere i Ullensaker. Kilde: NAV Øst-Viken, pressemeldinger

	Arbeids- søkere	Helt ledige	Andel helt ledige	Langtidsledige andel av de ledige	Delvis ledige	Ledige jobber	Antall kvinner (helt ledige)	Antall menn (helt ledige)
Feb. 20	1 060	709	3,4	30,5	tiltaks- ledige 148	618	335	374
Mars 20	4 864	3 607	17,3	6,4	tiltaks- ledige 144	367	1 656	1 951
Mai 20	4 673	3 002	14,4		1 553			
Juli 20	3 551	2 251	10,8	14,4	1 209	105	1 126	1 125
Aug. 20	3 416	2 048	9,8	16,5	1 251	129	1 021	1 027
Sept. 20	3 196	1 795	8,2	44,2	1 242	401	861	934
Okt. 20	3 033	1 680	7,7	48,6	1 196	183	817	863
Nov. 20	3 169	1 847	8,5	41,9	1 161	236	888	959
Des. 20	3 133	1 853	8,5	40,2	1 105	149	874	979
Jan. 21	3 156	1 904	8,7	37,1	1 072	394	875	1 029
Febr. 21	3 209	1 962	9,0	36,9	1 061	302	927	1 035
Mars 21	3 443	2 088	9,6	34,3	1 156	348	1 005	1 083
April 21	3 297	1 961	9,0	35,7	1 122	644	960	1 001
Mai 21	2 983	1 597	7,3	46,8	1 216	544	751	846
Juni 21	2 628	1 322	6,1	50,2	1 124	597	629	693
Juli 21	2 405	1 337	6,1	45,3	920	332	689	648
Aug. 21	2 176	1 134	5,2	47,2	884	438	587	547
Sept. 21	1 902	962	4,4	49,5	768	536	478	484
Okt. 21	1 662	871	4,0	47,2	623	431	435	436
Nov. 21	1 514	814	3,7	44,8	530	539	416	398
Des. 21	1 535	856	3,9	41,5	514	251	426	430
Jan. 22	1 590	964	4,4	36,7	460	947	452	512
Feb. 22	1 496	879	4,0	39,0	448	669	411	468
Mars 22	1 377	818	3,8	40,3	393	1 364	374	444
April 22	1 205	763	3,5	41,0	289	881	363	400
Mai 22	1 003	611	2,8	42,7	242	941	314	297
Juni 22	923	563	2,5	42,8	238	561	306	257

De ulike fasene i koronapandemien er godt synlig i arbeidsledighetsstatistikken, og kommer tydelig frem i figur 14.

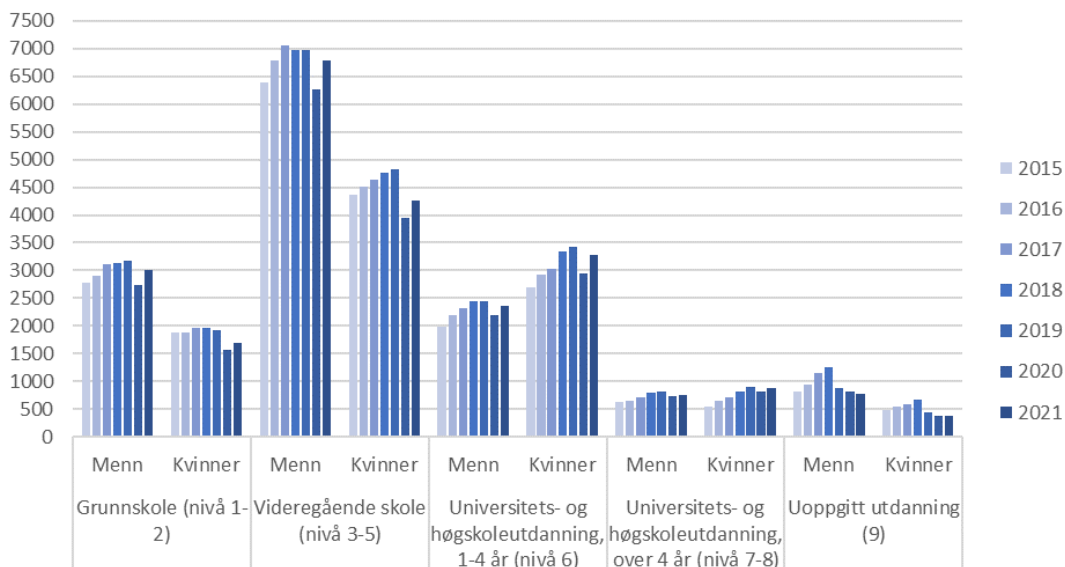

Figur 14 – Arbeidssøkere og helt ledige i Ullensaker fra februar 2020 til juni 2022. Kilde: NAV

Sysselsattes utdanningsbakgrunn

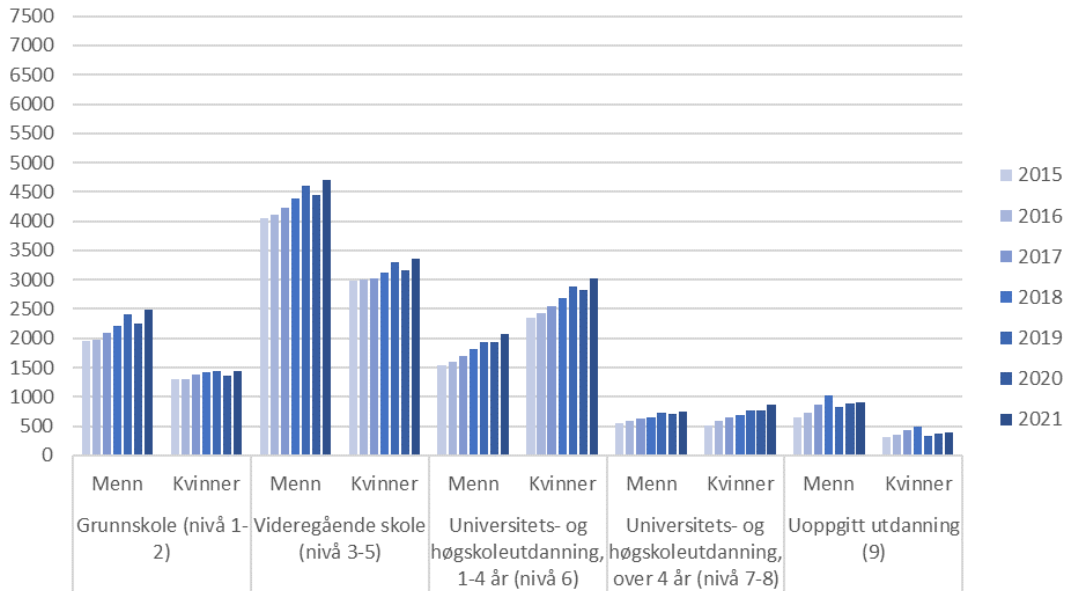
Ullensaker har en relativt ensidig næringsstruktur, mye knyttet til flyplassen. Det har hatt innvirkning på utdanningsbakgrunnen til innbyggerne. Det er flest med bakgrunn fra videregående skole blant de sysselsatte i Ullensaker, både blant de med arbeidssted og de med bosted i Ullensaker.

Figur 15 viser sysselsatte med arbeidssted i Ullensaker (dvs. at de jobber i Ullensaker, men kan ha bosted enten i Ullensaker eller andre kommuner). Her ser man at det var en nedgang antall sysselsatte i alle grupper av utdanningsbakgrunn i 2020, men at det var de med grunnskole og videregående skole som var sterkest berørt. Bortsett fra dem med uoppgitt utdanningsbakgrunn fikk alle grupper en oppgang i 2021, men ingen grupper er tilbake på nivået før «koronaen».

Figur 15 – Sysselsatte personer (20-66 år) med arbeidssted i Ullensaker per 4. kvartal, etter utdanningsbakgrunn Kilde: SSB (statistikkbanken tabell 11615)

Figur 16 viser de sysselsatte med bosted i Ullensaker (dvs. at de bor i Ullensaker, men kan ha arbeidssted enten i Ullensaker eller andre kommuner). Effekten av koronapandemien var ikke like stor i denne gruppen. Blant disse er antall sysselsatte tilbake på nivået i 2019, eller over, for alle utdanningsgrupper.

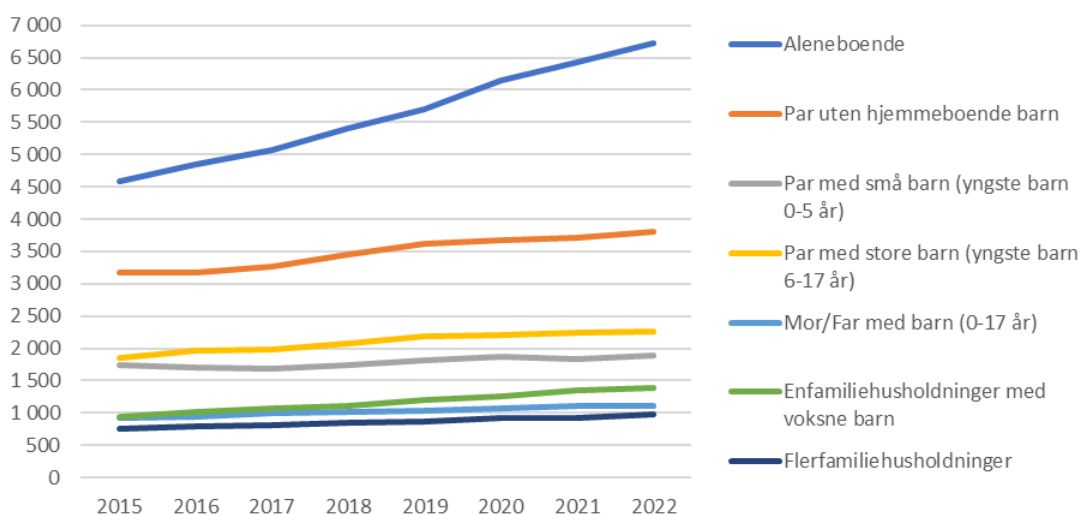
Figur 16 – Sysselsatte personer (20-66 år) med bosted i Ullensaker per 4. kvartal, etter utdanningsbakgrunn
Kilde: SSB (statistikkbanken tabell 11615)

Oppvekst og levekår

Med levekår mener vi familieforhold, inkludert familiens sosioøkonomiske situasjon, barnets omsorgssituasjon, og forhold i barnehage, skole og nærmiljø. Forhold ved nærmiljøet omtales i eget kapittel.

Husholdningssammensetning

Ved inngangen til 2022 var det 18 149 privathusholdninger i Ullensaker, dvs. at det i gjennomsnitt var 2,25 personer per privathusholdning. Tilsvarende tall for landet som helhet var 2,12 personer per privathusholdning. Som figur 17 viser, er det blitt flere aleneboende i Ullensaker de siste årene. Denne trenden ser man også på landsbasis.

Figur 17 – Antall husholdninger i Ullensaker etter type. Kilde: SSB (statistikkbanken tabell 06070)

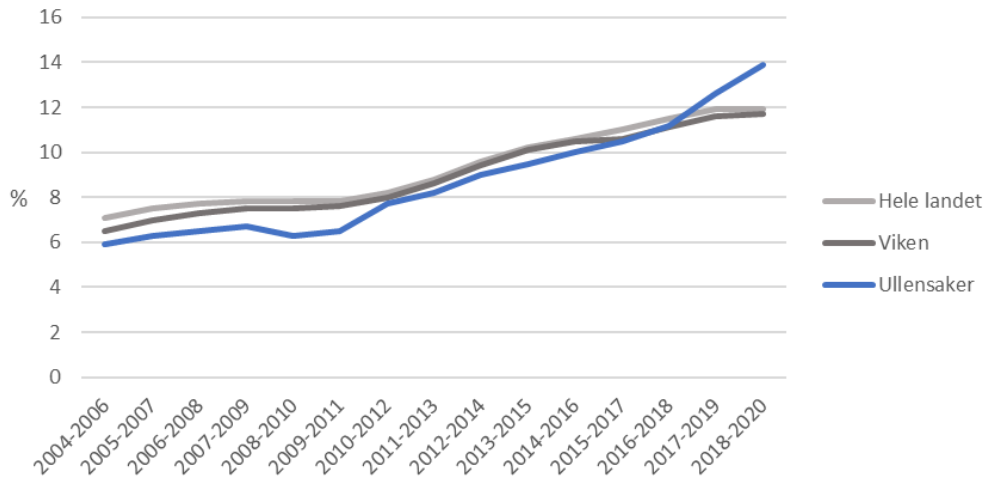
Barn av eneforsørgere

Figur 17 viser SSBs husholdningsstatistikk. Den lyseblå linja viser antall eneforsørgere (Mor/far med barn (0-17 år)). Eneforsørgere kan også beregnes ut ifra personer som mottar utvidet barnetrygd. Oppvekstprofilen gjengir disse tallene og viser at andelen barn 0-17 år med mor eller far som er eneforsørger er 16 prosent i Ullensaker (gjennomsnitt 2018-2020). Til sammenligning er andelen 15 prosent i landet som helhet. Over tid har Ullensaker hatt høyere andel barn av eneforsørgere enn landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for Viken. Andelen i Ullensaker har variert mellom 16 og 18 prosent, mens for Norge og Viken har den vært stabil på rundt 15 prosent de siste 10 årene.

Barn i lavinntektsfamilier

Ullensaker har en økende andel barn (0-17 år) som vokser opp i lavinntektsfamilier⁶. Andel barn som lever i lavinntektsfamilier øker generelt i hele Norge. Ullensaker har hatt en spesielt stor økning de siste årene, og ligger nå over gjennomsnittet for Viken og landet for øvrig.

⁶ Lavinntektsfamilier er definert som husstander der husstandsinntekten er under 60 prosent av median inntekt. Vedvarende lavinntekt er beregnet ved å ta gjennomsnitt av inntekten til husholdningen over en treårsperiode.

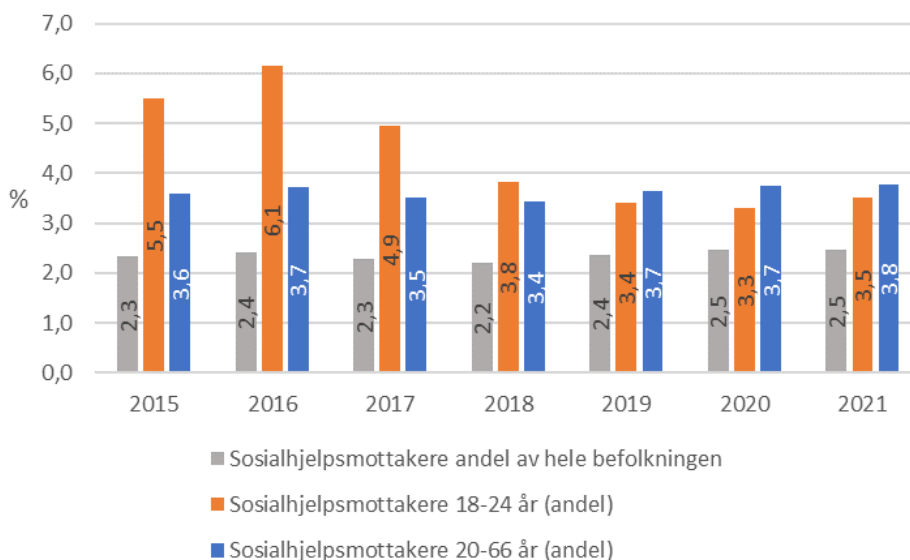
Figur 18 – Andel barn (0-17) år i husholdninger med vedvarende lavinntekt.
Kilde: Folkehelseinstituttet/Kommunehelse statistikkbank

Sosialhjelpsmottakere

I første halvår 2022 mottok NAV Ullensaker 3 505 saker, dvs. 584 saker i gjennomsnitt per måned. I 2021 var gjennomsnittet 645 søknader per måned og i 2020 var det 620. Siden både 2020 og 2021 var preget av korona, må man tilbake til 2019 for et «normalt» år. I 2019 var det i gjennomsnitt 566 søknader per måned. Det ser med andre ord ut som at man nå nærmer seg en normaltilstand. Flyktningssituasjonen vil imidlertid kunne påvirke statistikken for 2022.

Der er ikke alle som får innvilget søknad om sosialhjelp. Det gis også flere vedtak på råd og veiledning, samt at det gis avslag for de som ikke fyller lovkravene til å bli innvilget økonomisk sosialhjelp.

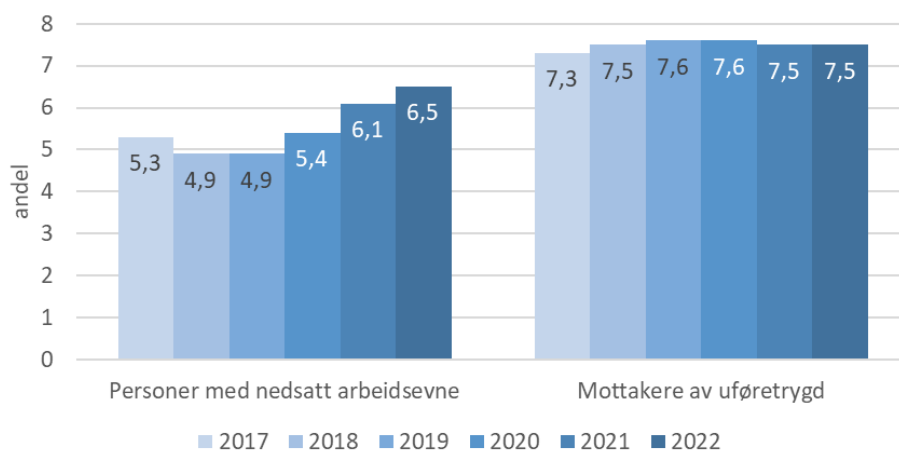
Figur 19 viser SSBs statistikk over antall sosialhjelpsmottakere i Ullensaker. Her ser man at det i 2021 var en liten økning i andelen sosialhjelpsmottakere etter noen år med nedgang.

Figur 19 – Sosialhjelpsmottakere i Ullensaker, tall per 31.12. Kilde: SSB (statistikkbanken tabell 13138)

Personer med nedsatt arbeidsevne og mottakere av uføretrygd

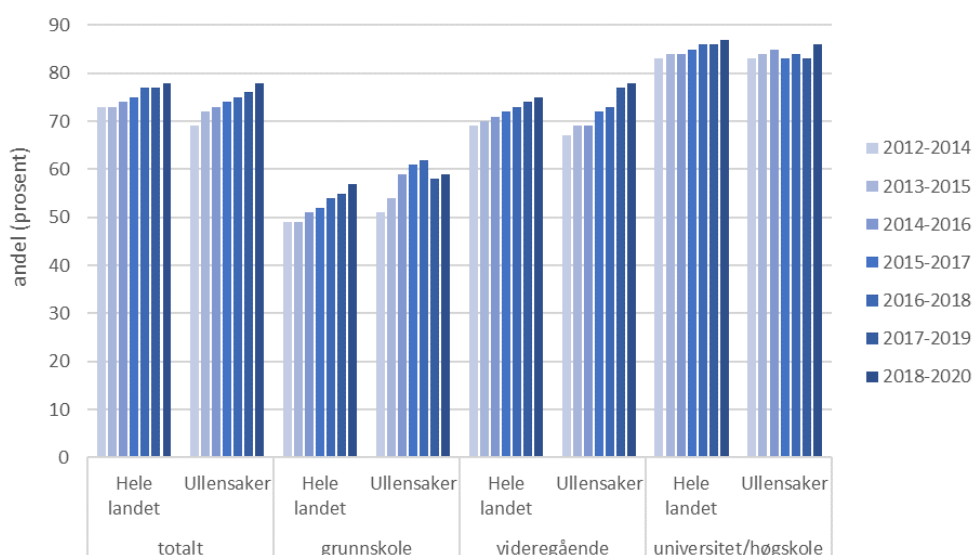
I Ullensaker har andelen personer med nedsatt arbeidsevne vært økende de siste årene. Fra mars 2019 til mars 2022 har andelen med nedsatt arbeidsevne, registrert hos NAV, økt fra 4,9 prosent til 6,5 prosent. Dette har foreløpig ikke gitt seg utslag i uføretallene.

Figur 20 – Nedsatt arbeidsevne og mottakere av uføretrygd, Ullensaker, andeler, mars måned. Kilde: NAV

Foreldrenes utdanningsnivå

Dagens ungdom er en utdanningsorientert generasjon og aldri har så mange unge tatt lang utdanning. Totalt sett har det vært en positiv utvikling når det gjelder gjennomføring i videregående opplæring⁷, både i Ullensaker og i landet som helhet, og Ullensaker skiller seg ikke vesentlig fra landsgjennomsnittet. Likevel er det fortsatt om lag en av fire som faller fra underveis eller som ikke fullfører. Det er et mål at utdanning skal bidra til sosial utjevning og at flere skal gjennomføre videregående utdanning. Statistikken viser imidlertid at det er store forskjeller i valg og gjennomføring av utdanning etter foreldrenes utdanningsnivå, inntekt og yrkesstatus. Det er lavere gjennomføringsgrad blant elever med foreldre med grunnskole som høyeste utdanning sammenlignet med de som har foreldre med videregående eller høyere utdanning (figur 21).

Figur 21 – Gjennomføring i videregående opplæring totalt og etter foreldrenes høyeste fullførte utdanningsnivå. Kilde: Folkehelseinstituttet/Kommune helsa statistikkbank.

⁷ Gjennomføring i videregående inkluderer personer som har fullført med studie- eller yrkeskompetanse i løpet av fem/seks år.

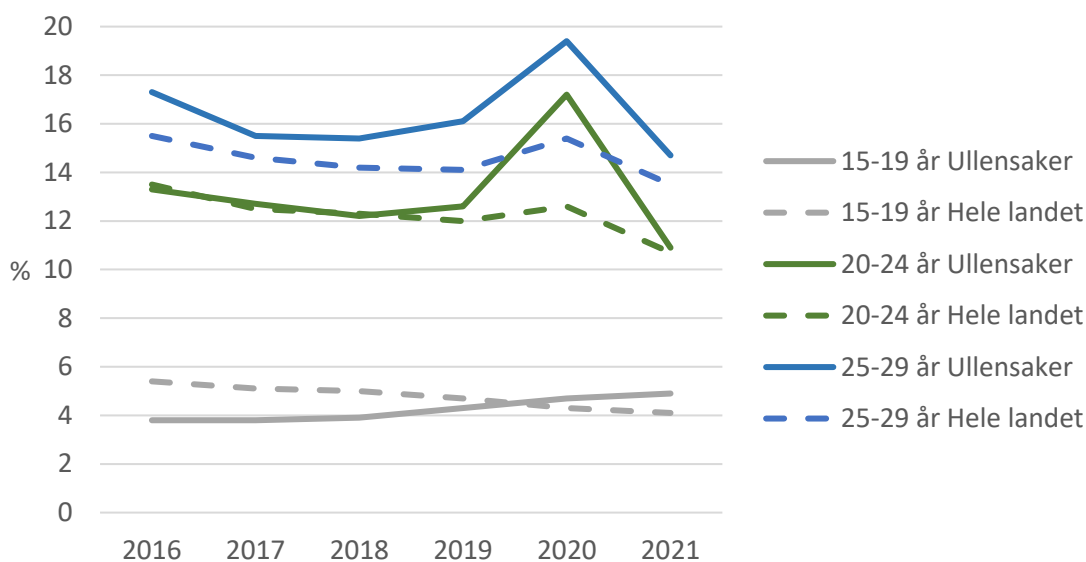

Unge utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak (NEET)

Unge som står utenfor utdanning og arbeidsliv utgjør en stor utfordring i Norge og ellers i Europa. De utgjør en sammensatt gruppe med ulike utfordringer. Det dreier seg blant annet om unge som mottar helse relaterte ytelser over tid og såkalte «inaktive» unge som ikke er på aktiv leting etter skoleplass eller arbeid.

SSB publiserer statistikk om unge i alderen 15-29 år som verken er sysselsatte, under utdanning eller deltakere på arbeidsmarkedstiltak, såkalt NEET. NEET er en internasjonal betegnelse og en forkortelse for «Not in Education, Employment or Training».

Unge har vært særlig hardt rammet av konsekvensene av koronapandemien. I tillegg har Ullensaker som kommune vært hardt rammet. Begge deler gjenspeiles i statistikken vist i figur 22. Man ser en sterkere økning i andel NEET i 2020 i Ullensaker enn landet som helhet for alle aldersgrupper. Situasjonen bedret seg igjen i 2021, bortsett fra for aldersgruppen 15-19 år i Ullensaker som fortsatt hadde en svak økning i andel NEET.

Figur 22 – Andel unge utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak (NEET).

Kilde: SSB (statistikkbanken tabell 13556)

Livskvalitet

Livskvalitet handler om trivsel og hvor fornøyd man er med livet, samt opplevelsen av mestring og hvordan vi ser på oss selv. Dette kan måles på ulike måter, og både Ungdata og Folkehelseundersøkelsen har spørsmål som omhandler disse temaene.

Resultatene fra Ungdata 2022 viser at de fleste ungdommer i Ullensaker har det godt. Av elevene på 5.-7. trinn, svarte 92 prosent at «livet mitt er bra». Tilsvarende svarer 82 prosent på ungdomstrinnet og 78 prosent på videregående, at de er tilfredse med livet. Det er en tendens til at guttene er litt mer tilfredse enn jentene.

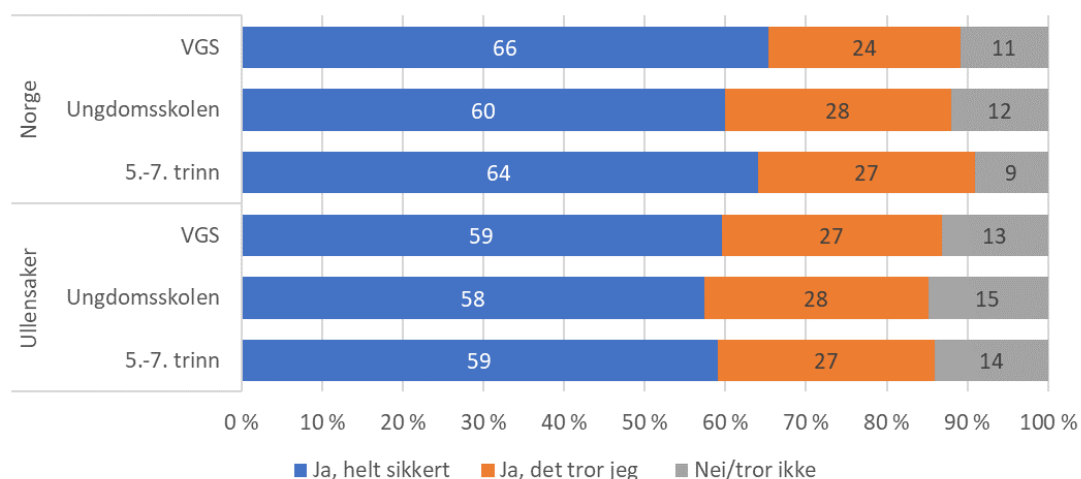
Folkehelseundersøkelsen viser at 82,3 prosent av befolkningen over 18 år i Viken er fornøyd med livet. Det er ikke lagt frem tall for Ullensaker på dette, men siden det er lite variasjon mellom regionen i fylket kan man anta at gjennomsnittet for Ullensaker har tilsvarende resultat som Viken som helhet. Fornøydheten med livet stiger nokså jevnt med økende alder blant både kvinner og menn, og gjennomsnittsskåren øker også med stigende utdanningsnivå.

Sosial støtte

God sosial støtte innebærer at man opplever å ha nære relasjoner, noen som bryr seg og noen å spørre om hjelp. Manglende sosial støtte øker faren for både fysiske og psykiske lidelser og kan ha effekt på både sykkelighet og dødelighet.

Indikatorer for sosial støtte er om man har gode venner, om man har noen man kan regne med ved store personlige problemer, om man har noen man kan stole på og betro seg til, og om man er plaget av ensomhet.

Venner er særlig viktig i ungdomstiden. Det er kilde til både lek, glede, støtte og bekreftelse. Ungdata 2022 viser at de aller fleste ungdommer har venner å være sammen med. Dette gjelder både jenter og gutter i like stor grad. Samtidig er det slik at rundt hver tiende ungdom mangler venner de kan stole på og snakke med alt mulig om. Figur 23 viser at det er litt flere i Ullensaker enn i landet som helhet som mangler en venn de kan stole og på snakke med om alt mulig.

Figur 23 – Andel med minst en venn de kan stole på og snakke med/ betro seg til om alt mulig. Kilde: Ungdata 2022.

Ungdata 2022 undersøkte også om ungdom er ute sammen med venner på kvelden. Blant ungdomsskoleelevene er det 35 prosent som svarer at de har brukt størsteparten av kvelden ute sammen med venner. Dette er en større andel i 2019, da 24 prosent svarte dette. Resultatet fra 2022 er på nivå med landet som helhet for både ungdomsskole- og videregående skoleelever i Ullensaker.

Foreldrene er også svært viktig for barn og unge. Det er for mange de viktigste støttespillerne når det oppstår problemer. Resultatene fra Ungdata 2022 viser at det store flertallet av dagens unge er godt fornøyd med foreldrene sine. Svært mange ungdommene rapporterer at foreldrene har godt oversikt over hva de gjør i fritiden og hvem de er sammen med. Ullensaker skiller seg i liten grad fra landsgjennomsnittet, og resultatene har vært relativt stabile de siste ti årene.

Behovet for tilhørighet er et fundamentalt menneskelig behov, og dette handler først og fremst om tilhørighet til andre mennesker. Dette er et behov vi har hele livet. I Folkehelseundersøkelsen svarte 44 prosent fra Ullensaker at de er sammen med gode venner ukentlig eller oftere. Gjennomsnittet for Viken var 47 prosent. Det er liten variasjon mellom regionene i Viken på dette spørsmålet, men Gardermoregionen er den regionen som kommer dårligst ut. Når det gjelder variasjon mellom aldersgrupper, er det flest blant de yngste (18-29 år) og de eldste (70 år +) som rapporterer å være sammen med gode venner ukentlig eller oftere.

Ensomhet

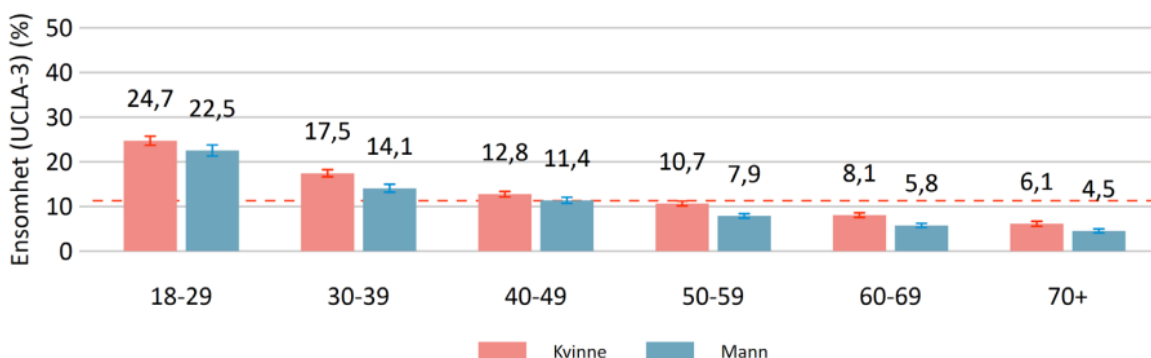
Ensomhet er et tema som har fått stadig større oppmerksomhet. Det blir ofte hevdet at ensomhet er en voksende utfordring i det moderne samfunnet. Men bortsett fra blant ungdom, har verken norske eller internasjonale studier vist noen generell økning av ensomheten i samfunnet. Ensomhet er også mindre utbredt i Norge enn i de fleste andre europeiske land ([SSB analyse: 2021/08](#)).

Resultater fra Ungdata 2022 viser at 24 prosent av elevene på ungdomstrinnet i Ullensaker er mye plaget av ensomhet. Tilsvarende er det 32 prosent av elevene på videregående som er mye plaget av ensomhet. Tallene skiller seg i liten grad fra landsgjennomsnittet. Resultatene viser ellers at det er flere jenter enn gutter som føler seg ensomme.

Ensomhetstallene i Ungdata har økt noe gjennom hele 2010-tallet, mens tallene for de siste to-tre årene kan tyde på at trenden har flatet ut. Det er lite som tyder på at pandemien har ført til at andelen som har vært veldig mye plaget av ensomhet har økt ([Ungdata 2021, nasjonale resultater](#)).

Blant den voksne befolkningen viste folkehelseundersøkelsen at 13 prosent av innbyggerne i Ullensaker over 18 år er ensomme. Tilsvarende tall for Viken var 11 prosent. Det er nokså lite variasjon mellom regionene i fylket, men Gardermoregionen ligger litt over fylkesgjennomsnittet.

Ser man på resultatene for Viken fordelt på utdanningsnivå og kjønn, ser man at andelen ensomme synker klart med økt utdanningsnivå, både blant kvinner og menn. Det er også slik at andelen ensomme synker betydelig med økende alder, blant både kvinner og menn (figur 24). Generelt er det slik at flere kvinner enn menn rapporterer om ensomhet.

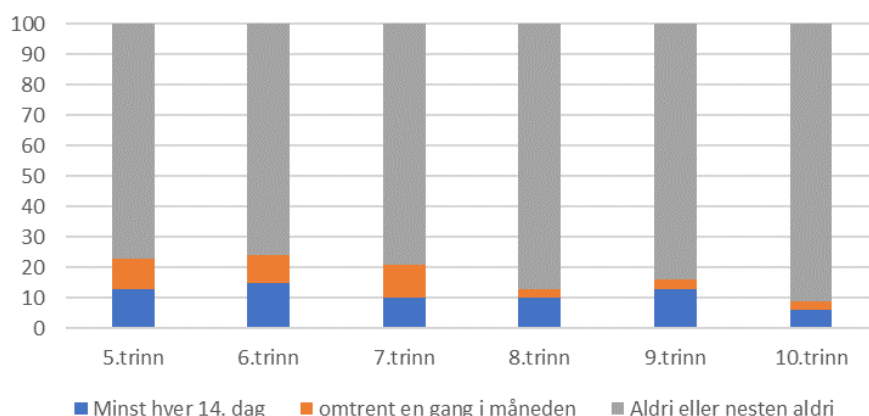
Figur 24 – Andel over 18 år i Viken, fordelt på alder og kjønn, som rapporterte ensomhet (etter UCLA-3-skalaen). Kilde: Folkehelseundersøkelsen i Viken 2021.

Mobbing og trakassering

Barn i Norge rapporterer generelt om høy trivsel. Samtidig er det en del som utsettes for mobbing og ulike krenkelses. På landsbasis opplever rundt åtte prosent å bli jevnlig plaget, truet eller frosset ut av andre unge. Barn og unge i Ullensaker skiller seg ikke vesentlig fra landsgjennomsnittet.

Sammenlignet med tidligere undersøkelser har nivået for Ullensaker vært ganske stabilt for ungdomstrinnet og videregående. For 5.-7. trinn er det første gang undersøkelsen gjennomføres, og det finnes dermed ikke noe sammenligningsgrunnlag.

Når det gjelder andel barn og unge som opplever å bli plaget eller truet av andre barn på skolen eller fritiden, på de ulike klassetrinnene, viser resultatene at andelen som opplever mobbing er lavere på ungdomsskolen enn på 5.-7. trinn (figur 25).

Figur 25 – Andel som blir plaget eller truet av andre barn på skolen eller fritiden på ulike klassetrinn, Ullensaker. Kilde: Ungdata 2022.

Det er en litt høyere andel blant guttene enn blant jentene på ungdomstrinnet som oppgir at de selv mobber andre minst hver 14. dag. Det samme gjelder for elever på videregående.

Med økt bruk av mobiltelefon og internett har også mobbing på digitale flater blitt en ny og økende utfordring. I Ullensaker svarer 38 prosent av elevene på 5. -7. trinn at de har opplevd negative hendelser på nett eller mobil de siste månedene. Landsgjennomsnittet er 32 prosent.

Ungdomsskole- og videregåendelevne har blitt spurt om de er blitt mobbet, truet eller utestengt på nett. Her svarer 74 prosent av ungdomsskoleelevene i Ullensaker at de aldri har opplevd dette, og 19 prosent nesten aldri. Tilsvarende svarer henholdsvis 81 og 11 prosent av elevene på videregående at de aldri eller nesten aldri har opplevd dette.

Prestasjonspress

En del ungdom opplever mye prestasjonspress og har høye forventninger rundt både kropp og utseende, skole og idrett, og i sosiale medier. I Ungdata 2022 oppga 15 prosent av ungdomsskoleelevene og 16 prosent av elevene på videregående i Ullensaker at de opplever svært mye press rundt det å se bra ut eller ha fin kropp. 19 prosent av ungdomsskoleelevene og 26 prosent av elevene på videregående oppga at de opplever svært mye press rundt å gjøre det bra på skolen.

Videre svarte 16 prosent av ungdomsskoleelevene og 25 prosent av videregåendelevne at de i stor eller svært stor grad har opplevd så mye press den siste uka, at de har hatt problemer med å takle det. Jentene opplever slikt press i større grad enn gutter.

Helse

Egenvurdert helse er en viktig indikator for sykkelighet og bruk av helsetjenester, og kan anvendes til å overvåke befolkningens helsestatus over tid. Et annet mål på helsetilstanden i befolkningen er hvor mange som er i kontakt med primærhelsetjenesten⁸ for ulike diagnoser.

Egenvurdert helse

Resultatene fra Ungdata 2022 viser at de fleste unge er fornøyd med egen helse. I Ullensaker svarer 81 prosent av elevene på 5.-7.trinn at de er «ganske fornøyd» eller «veldig fornøyd» med helse. Det er litt under landsgjennomsnittet på 86 prosent.

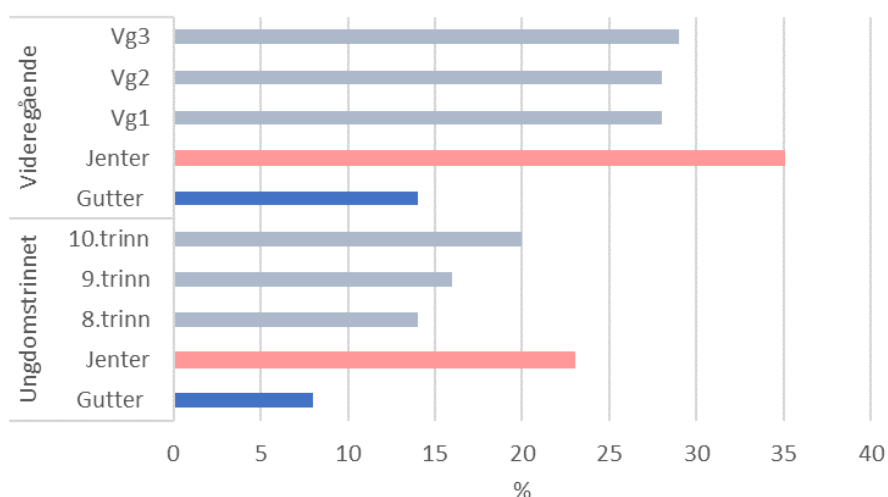
På ungdomstrinnet sier 65 prosent at de er «litt fornøyd» eller «svært fornøyd» med helse. Landsgjennomsnittet er 68 prosent. På videregående er 54 prosent «litt fornøyd» eller «svært fornøyd» med helse. Landsgjennomsnittet er her 64 prosent. Det er en litt lavere andel som er fornøyd med helse si nå enn ved tidligere Ungdata-undersøkelser, bortsett fra blant Vg3 elever som nå gir uttrykk for at de er litt mer fornøyd. Generelt er guttene litt mer fornøyd med egen helse enn jentene.

Folkehelseundersøkelsen i Viken hadde også spørsmål om helse. I Ullensaker svarte 71 prosent av respondentene at de har god eller svært god helse. Tilsvarende tall for Viken er 72 prosent.

Psykisk helse

Ungdomstiden er en periode der mange, og stadig flere, opplever ulike former for psykiske helseplager. Det er også en tendens til at flere blir misfornøyd med egen helse etter hvert som de blir eldre.

Ungdata 2022 viser at 16 prosent av ungdomsskoleelevene i Ullensaker oppgir at de har mange psykiske plager⁹. Dette er en nedgang på fire prosentpoeng fra 2019. Figur 26 viser at andelen som rapporterte om mange psykiske plager er større med økende alder, og blant elevene på videregående opplever mer enn én av fire at de har mange psykiske plager.

Figur 26 – Andel med mange psykiske plager de siste sju dagene, Ullensaker. Kilde: Ungdata 2022

⁸ Primærhelsetjenesten omfatter fastlege og legevakt. For muskel- og skjelettrelaterte plager/sykdomsdiagnoser inkluderes også kontakt med fysioterapeut og kiropraktor.

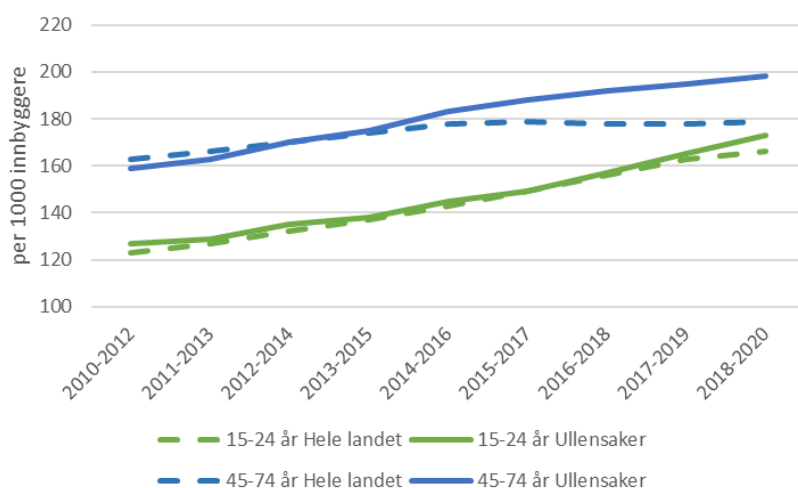
⁹ «Mange psykiske plager» betyr at en ungdom som i gjennomsnitt har krysset av for at de i løpet av en uke er «ganske mye plaget» i følgende seks kategorier: Følt at alt er et slit, hatt søvnproblemer, følt deg ulykkelig, trist eller deprimert, følt håpløshet med tanke på framtida, følt deg stiv eller anspent, og bekymret deg mye om ting.

Figuren viser også en stor kjønnsforskjell når det gjelder psykiske plager. Blant jentene på ungdomsskolen er det 23 prosent som oppgir å ha mange psykiske plager siste sju dagene. Tilsvarende er det 8 prosent blant guttene. Også på videregående er det en klar kjønnsforskjell. Der oppgir 35 prosent av jentene og 14 prosent av guttene at de har mange psykiske plager.

Folkehelseundersøkelsen viser at 17 prosent av innbyggerne over 18 år i Ullensaker har psykiske plager. Det er litt høyere enn gjennomsnittet for Viken, som er 14 prosent. Sammenlignet med de andre kommunene i Viken, er Ullensaker blant de kommunene som har høyest andel med psykiske plager. Gardermoregionen som helhet ligger også over fylkesgjennomsnittet.

Ser man på aldersgradienten på de som har svart i Folkehelseundersøkelsen i Viken, ser man at andel som oppgir psykiske plager synker med økende alder, blant både kvinner og menn. Videre ser man en klar sammenheng mellom de som oppgir stor grad av psykiske plager og de som har lavt utdanningsnivå. Etersom Ullensaker og Gardermoregionen har et lavt utdanningsnivå i befolkningen, kan dette vært noe av forklaringen på den høye andelen som oppgir psykiske plager.

Ser man på antall som er i kontakt med primærhelsetjenesten på grunn av psykiske symptomer eller lidelser, ser man en økning i aldersgruppen 15-24 år. Figur 27 viser at det er en generell økning i hele befolkning, både i Norge og Viken, men økningen blant unge i Ullensaker er litt høyere enn landsgjennomsnittet. Figuren viser også at Ullensaker ligger over landsgjennomsnittet i aldersgruppen 45-74 år.

Figur 21 – Brukere av primærhelsetjenesten med psykiske symptomer og lidelser. Kilde: Folkehelseinstituttet, Kommnehelse statistikkbank.

Muskel og skjelettplager

Muskel- og skjelettplager omfatter en lang rekke ulike tilstander som er forbundet med smerte og eventuelt nedsatt funksjon knyttet til muskel- og skjelettsystemet. Denne diagnosegruppen er den vanligste årsaken til sykefravær og uførhet i Norge.

Mange muskel- og skjelettplager har sammenheng med økende alder, og det er derfor flere i de eldste aldersgruppene som kontakter primærhelsetjenesten med slike plager enn blant de yngre.

I Ullensaker er det litt flere som er i kontakt med primærhelsetjenesten med muskel- og skjelettplager enn det som er gjennomsnittet i befolkningen i landet. Som det kommer frem av folkehelseprofilen for Ullensaker 2022, utgjorde det i perioden 2018-2020 i gjennomsnitt 336 per 1000 innbyggere i Ullensaker mot 316 per 1000 innbyggere i landet. Forskjellen er størst i de yngste aldersgruppene (0-44 år). Ser vi isolert på aldersgruppene 15-24 år, har det over tid vært et økende

antall som er i kontakt med fastlege eller legevakt for muskel- og skjelettplager i Ullensaker, sammenlignet med det som har vært utviklingen i landet ellers. Tallene for 2018-2020 kan muligens indikere at utviklingen har snudd.

Hjerte og karsykdommer

Bedre behandling har økt overlevelsen ved hjerteinfarkt betydelig, men fortsatt er hjerte- og karsykdommer den nest vanligste dødsårsaken i Norge. For de som overlever og skal leve med en hjertesykdom kan det bety tap av helse- og livskvalitet, og for samfunnet betyr det store samfunnskostnader. Dette er et stort folkehelseproblem.

Som det kommer frem av folkehelseprofilen for Ullensaker 2022 er det 17,7 per 1000 innbyggere i Ullensaker med en hjerte- og kardiagnose (gjennomsnitt av årene 2018-2020) mot 17,1 per 1000 i landet. I Viken er tilsvarende tall 16,8 per 1000.

De fleste tilfellene av hjerte- og karsykdommer forekommer i de eldste aldersgruppene (75 år +), og generelt er det litt flere menn enn kvinner som får hjerte- og karsykdommer. I Ullensaker ligger menn litt over landsgjennomsnittet for denne aldersgruppen, mens kvinnene er på nivå med landsgjennomsnittet.

For menn i aldersgruppen 45-74 år har det vært en økende trend i antall tilfeller av personer med hjerte- og karsykdommer i Ullensaker de siste ti årene. Blant kvinner har vært det vært relativt stabilt. For landet som helhet har det vært en mer positiv utvikling i samme periode, blant både kvinner og menn. Fra å ligge under landsgjennomsnittet ligger Ullensaker nå over landsgjennomsnittet for både kvinner og menn. Tallene for 2018-2020 kan muligens indikere at utviklingen har snudd.

Helserelatert atferd

Helserelatert atferd handler om hvordan befolkningen lever når det gjelder blant annet fysisk aktivitet, søvn, ernæring og bruk av tobakk og rusmidler. Dette har vist seg å ha stor innvirkning på befolkningens helse.

Skjermtid og stillesitting

Digitale medier spiller i dag en sentral rolle i ungdoms hverdagsliv, både for skolearbeid og det sosiale livet. Nasjonale tall viser at tre av fire ungdommer bruker mer enn tre timer daglig foran en skjerm. Det har vært en økning de siste årene og koronapandemien har forsterket denne utviklingen. Stillesittende aktivitet som passiv skjermbruk på fritiden, som går utover sosial og/eller fysisk aktivitet, bør ifølge nasjonale anbefalinger begrenses for barn og unge.

Resultatene fra Ungdata 2022 viser at andelen elever på ungdomstrinnet i Ullensaker som bruker mer enn tre timer daglig foran en skjerm utenom skolen har økt fra 65 prosent i 2019 til 75 prosent i 2022. Tilsvarende økning ser man blant ungdom på videregående.

Også blant elevene på 5.-7. trinn bruker de fleste en god del tid foran en skjerm etter skoletid. 51 prosent av elevene oppgir at de bruker mer enn 3 timer foran en skjerm i løpet av en dag utenom skolen.

Barn og unge i Ullensaker kommune skiller seg ikke spesielt mye fra landsgjennomsnittet.

Trening og fysisk aktivitet

Dagens ungdom trener i omtrent like stor grad som ungdom gjorde for tjue år siden. Det er stor variasjon i hvilke treningsaktiviteter de driver med.

Ungdom i Ullensaker skiller seg i liten grad fra landsgjennomsnittet når det gjelder hvor ofte de trener. I Ungdata 2022 svarer 79 prosent av elevene på ungdomsskolen at de trener minst én gang i uka, og 45 prosent av elevene oppgir at de trener minst fem ganger i uka. Av elevene på videregående, svarer 72 prosent at de trener minst én gang i uka og 33 prosent at de trener minst fem ganger i uka. Det er små forskjeller mellom jenter og gutter når det gjelder trening og fysisk aktivitet.

I Folkehelseundersøkelsen i Viken svarte 20 prosent at de var minst 30 minutter moderat fysisk aktive minst 4 dager i uken. For Ullensaker var andelen 18 prosent. Gjennomsnittet for Gardermoregionen er også 18 prosent. Tallene viser at det er en større andel som er fysisk aktive blant personer med høy utdanning enn blant de med lav utdanning.

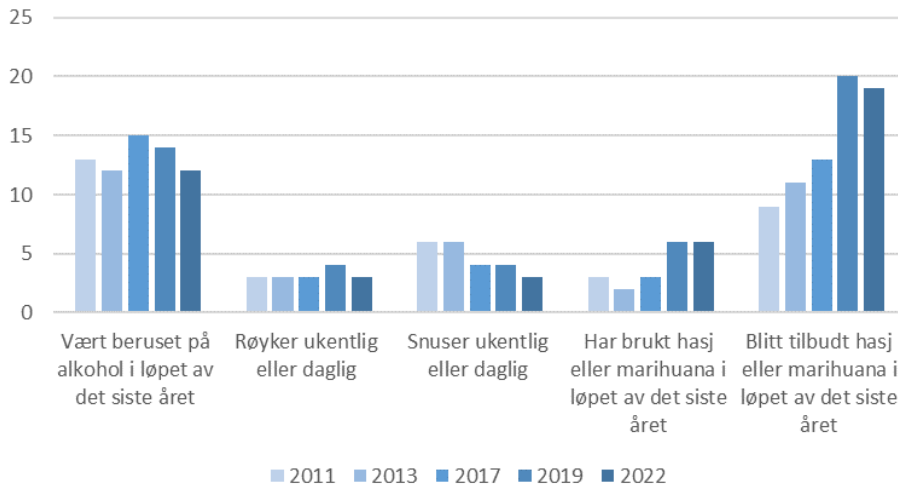
Rusmidler og tobakk

Ungdomstiden er en periode der mange gjør sine første erfaringer med ulike rusmidler. Resultater fra Ungdata viser at ungdom i Ullensaker ikke skiller seg vesentlig fra ungdom ellers i landet når det gjelder bruk av alkohol og andre rusmidler.

Det er imidlertid noen flere som ikke drikker alkohol i Ullensaker sammenlignet med landet. Blant ungdomsskoleelevene i Ullensaker oppgir 63 prosent at de aldri drikker noen form for alkohol. Landsgjennomsnittet er 60 prosent. Tilsvarende tall for elever på videregående er 26 prosent for Ullensaker og 22 prosent på landsbasis.

Videre er det 2 prosent av ungdomsskoleelevene i Ullensaker som oppgir at de drikker alkohol hver uke, noe som er likt som landsgjennomsnittet. Av elevene på videregående er det 14 prosent som oppgir at de drikker alkohol hver uke, mot 9 prosent på landsbasis.

Når det gjelder hasj og marihuana er det 94 prosent av ungdomsskoleelevene i Ullensaker som oppgir å aldri ha brukt dette det siste året. Det er noe færre enn de 97 prosentene som oppgir det samme på landsbasis. På videregående er det 81 prosent som ikke har brukt hasj eller marihuana siste år, mot 85 prosent på landsbasis.

Figur 28 – Prosentandel av elevene på ungdomstrinnet i Ullensaker som oppgir at de har brukt/blitt tilbudt rusmidler/tobakk. Kilde: Ungdata.

Den voksne befolkningen i Ullensaker skiller seg ikke vesentlig fra befolkningen ellers i Viken når gjelder tobakk og alkohol, ifølge Folkehelseundersøkelsen i Viken.

Nærmiljø

Nærmiljøkvaliteter påvirker helse og livssjanser. Forskjellige lokalmiljøer kan gi ulike muligheter for utfoldelse og sosialt samvær, og trygge lokalmiljøer er viktig for befolkningens trivsel.

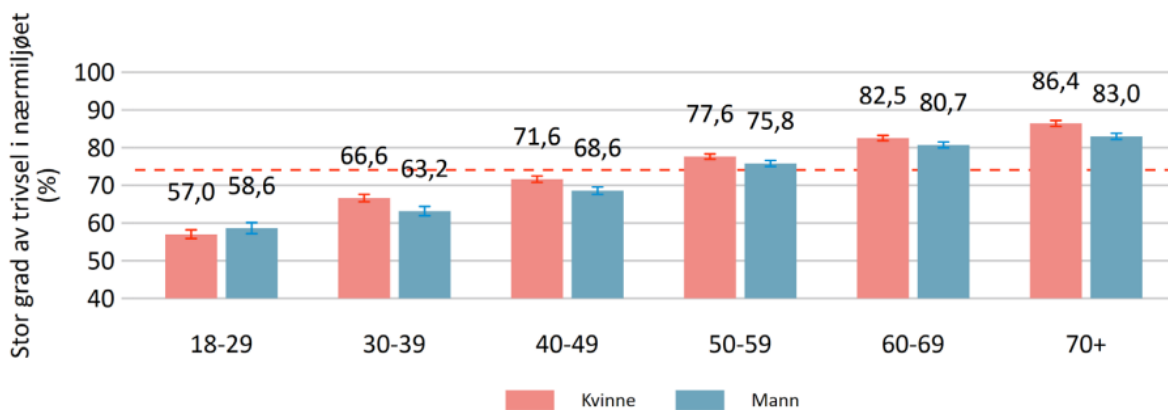
Trivsel og trygghet i lokalmiljøet

Ungdomsskoleelevene i Ullensaker er i gjennomsnitt litt mindre fornøyd med lokalmiljøet der de bor, enn det gjennomsnittet av ungdomsskoleelever i landet er, ifølge Ungdata. Sammenlignet med tidligere undersøkelser har andelen som er fornøyd med lokalmiljøet i Ullensaker gått ned fra 68 prosent i 2011 og 65 prosent i 2017, til 63 prosent i 2022. Resultatene for 2022 viser imidlertid en svak positiv utvikling fra 2019, da kun 59 prosent svarte at de var fornøyde med lokalmiljøet. Elevene på 5.-7- trinn svarer omtrent det samme.

Videre viser Ungdata 2022 at 79 prosent av ungdomsskoleelevene i Ullensaker synes det oppleves «svært trygt» eller «ganske trygt» å ferdes i nærområdet der de bor når de er ute om kvelden. Dette er litt høyere andel enn ved forrige måling i 2019 da det var 76 prosent, men lavere enn i 2017 da det var 82 prosent. Landsgjennomsnittet har holdt seg stabilt på 86 prosent. På 5.-7. trinn føler 95 prosent av elevene at det er veldig trygt eller ganske trygt. Dette er omtrent som landsgjennomsnittet.

Folkehelseundersøkelsen viser at 69 prosent opplever stor grad av trivsel i nærmiljøet i Ullensaker. Gjennomsnittet for Viken er 74 prosent. Resultatene viser at andelen som oppgav stor grad av trivsel i nærmiljøet varierer en del mellom regionene i fylket, og Gardermoregionen er den regionene som kommer dårligst ut.

Andelen som oppgir at de trives godt i nærmiljøet øker klart med stigende alder, blant både kvinner og menn. I aldersgruppene fra 30-39 år og oppover er det en større andel kvinner enn menn som rapporterte om stor grad av trivsel i nærmiljøet.

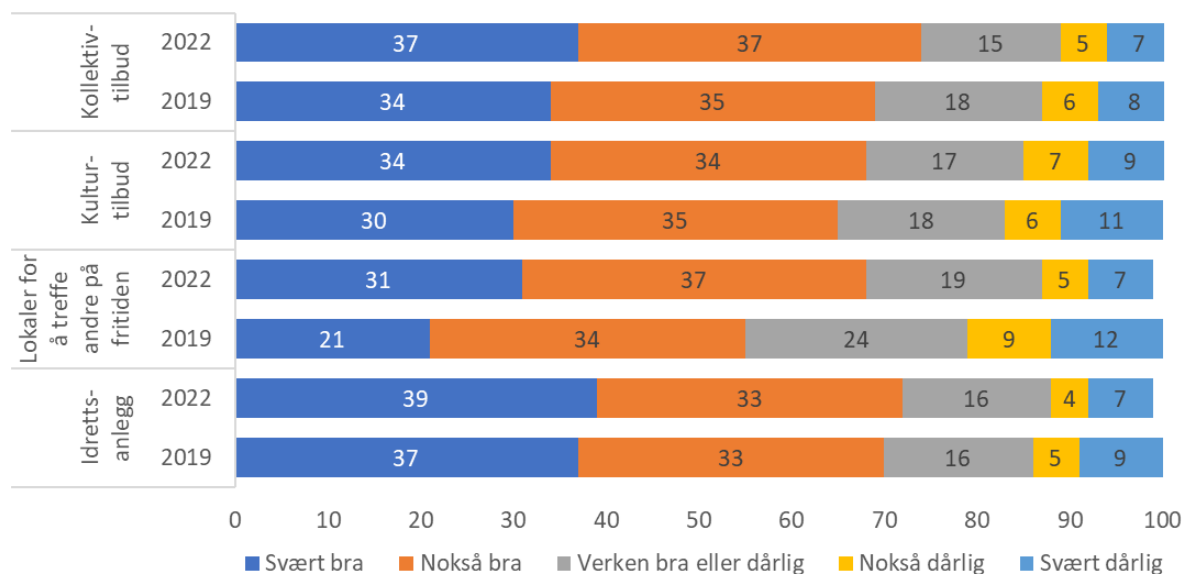
Figur 29 – Andel av befolkningen i Viken, fordelt på alder og kjønn, som oppgav stor grad av trivsel i nærmiljøet. Kilde: Folkehelseundersøkelsen i Viken 2021.

Tilbudet i nærmiljøet

Tilgangen til fritids- og kulturtilbud, møteplasser og rekreasjonsområdet påvirker mulighetene til å utfolde seg, og har betydning for stedsidentitet og tilhørighet i lokalsamfunnet.

Figur 30 viser at flertallet av ungdomsskoleelevene i Ullensaker synes tilbudet til ungdom er bra, både når det gjelder kollektivtilbud, kulturtilbud, lokaler til å treffe andre på fritida, og idrettstilbud. Det er også en positiv trend fra 2019 til 2022 på alle områdene. Trenden er spesielt positiv når det

gjelder lokaler til å treffe andre unge på fritida, som ungdomshus eller lignende. Det er elevene på 8. trinn som er mest fornøyd med lokaler til å treffe andre unge på fritida.

Figur 30 – Ungdomsskoleelever i Ullensakers opplevelse av ulike tilbud til ungdom, prosentandel som oppgir ulike svaralternativer. Kilde: Ungdata 2019 og 2022.

Når det gjelder befolkningen over 18 år, viser Folkehelseundersøkelsen at 86 prosent av innbyggerne i Ullensaker opplever at de har god eller svært god tilgang til kulturtilbud. Gjennomsnittet for Viken er 75 prosent. Gardermoregionen ligger klart under fylkesgjennomsnittet, med en skår på 63,4 prosent. Ullensaker skiller seg dermed klart ut fra de andre kommunene i regionen. Det er bare tre kommuner i fylket som skårer bedre enn Ullensaker når det gjelder tilgang til kulturtilbud.

Resultatene på fylkesnivå viser at det er litt flere i de eldste aldersgruppene som oppgir god tilgang til kulturtilbud, og at kvinner rapporterer om god tilgang i litt større grad enn menn i alle aldersgrupper.

Videre viser Folkehelseundersøkelsen at 86 prosent av innbyggerne i Ullensaker opplever at de har god eller svært god tilgang til idrettstilbud. Gjennomsnittet for Viken er 80 prosent.

Gardermoregionen ligger omtrent på fylkesgjennomsnittet, med 79,2 prosent. Ullensaker ligger dermed godt over gjennomsnittet for regionen også her.

Det er verdt å merke seg at dette er «opplevd tilgang» til kultur- og idrettstilbud, ikke faktisk bruk.

Ullensaker kommune skårer også bedre enn fylkesgjennomsnittet på tilgang til butikker, spisesteder og andre servicetilbud. I Ullensaker er det 89 prosent som opplever at tilgangen god eller svært god, mens fylkesgjennomsnittet er på 82 prosent. Ullensaker skiller seg klart ut i positiv regning fra de andre kommunene i Gardermoregionen også her.

Når det gjelder tilgang til natur- og friluftsområder, oppgir 83 prosent at de har god eller svært god tilgang i Ullensaker. Gjennomsnittet for Viken samlet er 91 prosent, og gjennomsnittet for Gardermoregionen er 87 prosent.

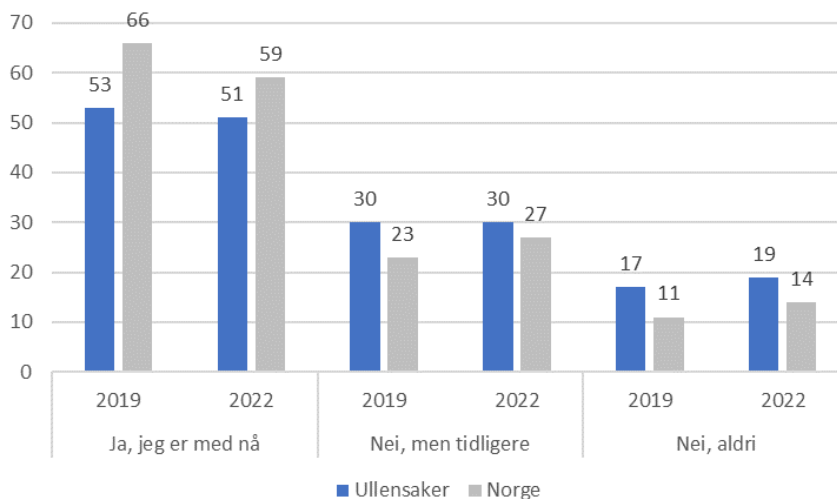
På spørsmål om gang- og sykkelveier, svarer 60 prosent i Ullensaker at det er godt eller svært godt utbygd. Gjennomsnittet for Viken er 56 prosent. Her er det stor variasjon mellom kommunene i Viken, og Ullensaker kommer godt ut både sammenlignet med alle kommunene i Viken under ett og sammenlignet med de andre kommunene i Gardermoregionen. Gjennomsnittet for Gardermoregionen er på 46 prosent.

Organisert fritid

Organisasjoner, klubber, lag og foreninger er viktige arenaer for samvær med andre, og de fleste barn og unge er med på en eller annen form for organisert fritidsaktivitet. Idretten er den fritidsaktiviteten aller fleste er med i. Det er et mål at alle barn og unge skal ha en fritidsaktivitet. Samtidig vil det alltid være en viss nedgang i deltakelse gjennom ungdomsårene. Dette er en naturlig utvikling.

Ungdata 2022 viser at 72 prosent av elevene på 5.-7. trinn i Ullensaker oppgir at de er med i en fritidsaktivitet. 24 prosent oppgir at de har vært med tidligere, mens 4 prosent har aldri vært med på noen organiserte fritidsaktiviteter. På ungdomsskolen oppgir 51 prosent av elevene at de er med i en organisasjon, klubb eller lag. Det er en nedgang fra tidligere års undersøkelser. Landsgjennomsnittet er 59 prosent. 19 prosent av ungdomsskoleelevene i Ullensaker oppgir at de aldri har vært med i en noen organiserte fritidsaktiviteter etter fylte 10 år, mot 14 prosent på landsbasis.

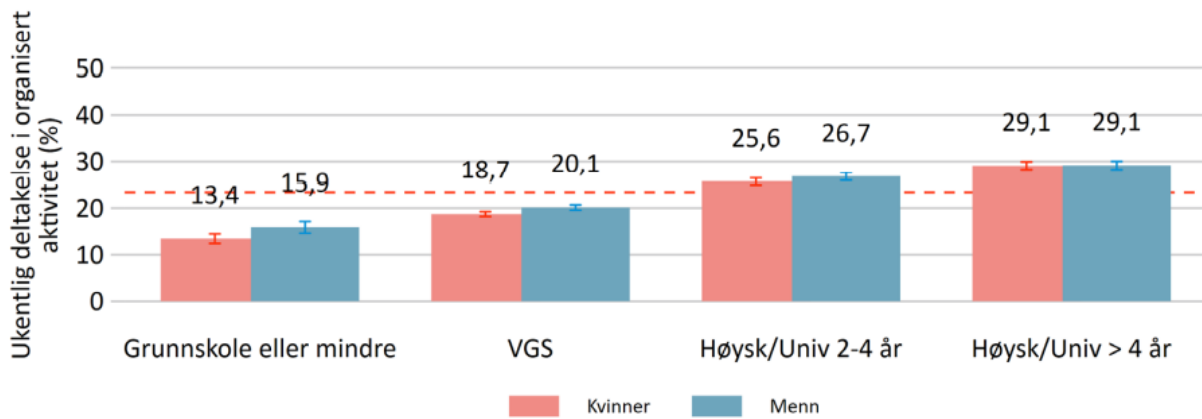
Nasjonalt har man sett at koronapandemien kan ha hatt en medvirkende årsak til at aktivitetsnivået blant unge er ytterligere svekket den siste perioden ([Ungdata 2021, nasjonale resultater](#)). Effekten ser ikke ut til å være like sterk i Ullensaker.

Figur 31 – Deltagelse i organisasjoner, klubber, lag eller foreninger etter fylte 10 år, prosentandel av ungdomsskoleelever. Kilde: Ungdata 2019 og 2021

I Folkehelseundersøkelsen svarte 20 prosent i Ullensaker at de ukentlig deltar i organisert aktivitet og 40 prosent svarte at de ukentlig deltar i annen aktivitet. Til sammenligning oppgir 23 prosent i Viken at de ukentlig deltar i organisert aktivitet og 44 prosent at de deltar i annen aktivitet ukentlig. Sammenlignet med de andre fylkene i Norge ligger Viken litt under gjennomsnittet på begge disse spørsmålene. Det er noe variasjon på tvers av regioner i Viken, og Gardermoreregionen ligger litt under fylkesgjennomsnittet. Sammenlignet med kommunene i Viken, er Ullensaker blant de kommunene som skårer lavest på ukentlig deltakelse i organisert aktivitet, og midt på treet når det gjelder deltakelse i annen aktivitet.

Ukentlig deltakelse i organisert aktivitet har en klar sosial gradient. Det vil si at andelen som rapporterer om ukentlig deltakelse i organisert aktiviteter øker med økende utdanningsnivå (figur 32). Dette gjelder blant både kvinner og menn. Tilsvarende sammenheng ser man for ukentlig deltakelse i annen aktivitet.

Figur 32 – Andelen, fordelt på utdanningsnivå og kjønn, som rapporterte ukentlig deltakelse i organisert aktivitet. Kilde: Folkehelseundersøkelsen i Viken 2021.

Støy

Folkehelseundersøkelsen i Viken har undersøkt hvordan innbyggerne opplever støy innendørs i hjemmet, fra utendørs støykilder.

Andelen som svarer at de er plaget av støy fra trafikk i Ullensaker er 14 prosent. Sammenlignet med de andre kommunene i Viken, er det bare i Lørenskog det er flere som oppgir at de er plaget av støy fra trafikk. Gjennomsnittet for Viken er på 11 prosent.

Når det gjelder støy fra andre utendørskilder, er det 15 prosent i Ullensaker som oppgir at de er plaget av støy. Gjennomsnittet for Viken er også her på 11 prosent. Sammenlignet med de andre kommunene i Viken, er det bare Gjerdrum, Lørenskog, Eidsvoll og Nannestad som har en høyere andel som oppgir at de er plaget av annen støy.